

Succesfactoren en knelpunten bij doorverwijzing naar het Back on Traxx-traject: Een kwalitatief onderzoek onder verwijzers

Millie Dulleman (s4061187)

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen

Masterscriptie Onderwijswetenschappen - Onderwijsinnovatie

Begeleider en eerste beoordelaar: Dr. M. Hingstman

Tweede beoordelaar: Dr. R. Hoekstra

27 november 2025

Woordenaantal: 10959

Samenvatting

Het aantal voortijdig schoolverlaters (jongeren tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten) stijgt in Nederland sinds 2016, wat een groeiende maatschappelijke zorg vormt. Deze jongeren hebben een verhoogd risico op werkloosheid, inkomensonzekerheid en psychische klachten. Ter vermindering van voortijdig schoolverlaten zijn verschillende trajecten opgezet. Een daarvan is het Groningse Back on Traxx-traject, dat bedoeld is voor jongeren van 16 tot 23 jaar die zijn uitgevallen of dreigen uit te vallen. Dit onderzoek richt zich op de ervaringen van verwijzers die betrokken zijn bij dit traject. Centraal staat de vraag: Welke succesfactoren en knelpunten ervaren verwijzers bij het doorverwijzen van voortijdig schoolverlaters naar het Back on Traxx-traject? Daarnaast is onderzocht welke factoren de doorverwijzing en de ervaren impact beïnvloeden.

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in de ervaringen van verwijzers met het Back on Traxx-traject. Het onderzoek heeft een kwalitatieve opzet en door middel van semigestructureerde interviews met tien professionals uit het onderwijs, gemeenten en de zorg is informatie verzameld. De interviews zijn thematisch geanalyseerd om inzicht te krijgen in de overwegingen van verwijzers, hun ervaringen met het traject en hun perceptie van de impact op de jongeren.

De resultaten laten zien dat de geïnterviewde verwijzers het traject overwegend positief waarderen. Belangrijke succesfactoren zijn de warme en veilige groepsdynamiek tussen jongeren, de sterke ouderbetrokkenheid en de niet-schoolse sfeer binnen het traject. Knelpunten die de verwijzers benoemen liggen vooral in de beperkte tussentijdse communicatie tussen het traject en verwijzers, de onduidelijkheid in organisatie en financiering, en de bereikbaarheid van de voormalige locatie in Winsum.

Volgens de verwijzers vergroot deelname aan het traject het zelfinzicht, zelfvertrouwen en de persoonlijke ontwikkeling van jongeren. Hoewel niet alle deelnemers direct terugkeren naar het onderwijs. De gedeelde ervaringen van de verwijzers wijzen op het belang van structurele communicatie, heldere afspraken over nazorg en verdere professionalisering van de werkwijze binnen het Back on Traxx-traject.

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Theoretisch kader	6
Achtergronden van voortijdig schoolverlaters	6
Risicofactoren	6
Gevolgen van voortijdig schoolverlaten	7
Aanpak van vsv: interventies en beleid	8
De rol van verwijzers	10
Methode	12
Onderzoeksontwerp	12
Participanten	12
Instrumenten	13
Procedure	13
Analyse	14
Reflexiviteit	15
Resultaten	15
Signalering	15
Overwegingen	16
Bekendheid traject	18
Communicatie	18
Succesfactoren	19
Knelpunten	21
Ervaren impact op jongeren	23
Discussie	25
Interpretatie van de resultaten	25
Limitaties	27
Implicaties en aanbevelingen	29
Literatuurlijst	31
Bijlagen	34
Bijlage A: Interviewleidraad verwijzer	34
Bijlage B: Informatiebrief verwijzer	41
Bijlage C: Toestemmingsformulier verwijzer	43
Bijlage D: Codeerschema	44

Inleiding

Sinds 2016 stijgt het aantal voortijdig schoolverlaters, wat wijst op een zorgwekkende trend binnen het onderwijs (*CBS Statline*, z.d.). Voortijdig schoolverlaters, ook wel afgekort als vsv'ers, zijn jongeren tot 23 jaar oud die het onderwijs verlaten zonder startkwalificatie. Een startkwalificatie is een havo-diploma, een vwo-diploma of mbo-diploma van minimaal niveau 2 (Ministerie van Algemene Zaken, 2025). In het schooljaar 2022-2023 waren in Nederland 30.245 nieuwe voortijdig schoolverlaters; dit aantal is vergelijkbaar met het schooljaar ervoor. De grootste groep is afkomstig uit het middelbaar beroepsonderwijs (mbo), namelijk 24.767 jongeren (Nederlands Jeugdinstituut, 2024).

Voortijdig schoolverlaten heeft niet alleen gevolgen voor de persoonlijke ontwikkeling en het mentale welzijn van jongeren, maar ook voor hun maatschappelijke participatie en arbeidsmarktkansen (Van der Gaag et al., 2020). Jongeren zonder startkwalificatie hebben over het algemeen een grotere kans op werkloosheid, inkomensonzekerheid en psychische klachten. Voor de samenleving betekent dit onder meer hogere zorgkosten, een groter risico op sociale uitsluiting en verminderde arbeidsproductiviteit. De Rijksoverheid benadrukt dat het terugdringen van voortijdig schoolverlaten zowel een onderwijskundige als een sociaal-maatschappelijke opgave is (Ministerie van Algemene Zaken, 2025).

In reactie op deze problematiek zijn door de jaren heen verschillende interventies en programma's opgezet, gericht op het terugdringen van schooluitval (Sociaal en Cultureel Planbureau et al., 2024). Een van deze initiatieven is het Groningse Back on Traxx-traject, voorheen bekend onder de namen vsv-traject de Oude Manege en vsv-traject Suikerterrein. Dit traject bestaat inmiddels vijf jaar en richt zich op jongeren tussen de 16 en 23 jaar die zijn uitgevallen of het risico lopen uit te vallen. De aanleiding voor dit onderzoek is een vraag vanuit het traject aan de Wetenschapswinkel Onderwijs van de Rijksuniversiteit Groningen om ervaringen met traject te onderzoeken.

Het traject duurt twaalf weken, waarin jongeren drie middagen per week deelnemen aan vaste onderdelen. Op woensdag ligt de focus op psycho-educatie: jongeren leren hierbij hun eigen gedrag beter te begrijpen en te reflecteren op patronen. De jongeren richten zich op donderdag op fysieke en mentale gezondheid, met aandacht voor beweging, structuur en voeding. Op vrijdag staat loopbaanoriëntatie centraal. Naast het programma voor jongeren wordt voor ouders een training aangeboden van zes dagdelen, waarin zij zich verdiepen in de gebruikte werkvormen. Als afsluiting van het traject volgt een avond waarin de jongeren op een creatieve manier hun eindpresentatie geven voor familie, vrienden en verwijzers. Na afloop van het traject zijn er een jaar lang maandelijkse terugkommomenten waar jongeren en ouders terecht kunnen voor ondersteuning.

Het uiteindelijke doel is dat iedere jongere na afronding van het traject voldoet aan vijf zogenoemde 'pijlers': het (opnieuw) inschrijven voor een opleiding of passend werk; het hebben van een bijbaan; deelnemen aan sport of een hobby; gezond eten en voldoende bewegen; en indien nodig passende nazorg ontvangen. Het traject heeft als hoofddoel om het aantal voortijdig schoolverlaters te verminderen door jongeren te begeleiden naar een passende opleiding of werkplek. De subdoelen richten zich op het versterken van het mentale welzijn van de jongeren, zoals het vergroten van zelfinzicht, veerkracht en zelfregie. Uit interne monitoring blijkt dat 78% van de deelnemers vier weken na afloop van het traject weer onderwijs volgt of (minimaal 12 uur per week) werkt en 90% van de jongeren geeft aan meer zelfvertrouwen, motivatie en regie over het eigen leven te ervaren (Boeree, 2025).

Jongeren kunnen via verschillende wegen terechtkomen bij het traject. Sommigen melden zichzelf aan of komen via hun netwerk in contact met Back on Traxx. Het merendeel wordt echter doorverwezen door professionals, waaronder onderwijsprofessionals, gemeentelijke professionals zoals leerplichtambtenaren en doorstroomcoaches, en zorgprofessionals. Deze verwijzers komen in hun werk jongeren tegen die te maken hebben met problemen rondom voortijdig schoolverlaten. In het projectplan van Back on Traxx staat dat verwijzers gedurende het gehele traject betrokken blijven: zij zijn aanwezig bij het intakegesprek waarin doelen worden geformuleerd, ontvangen halverwege een terugkoppeling en krijgen na afloop een eindrapportage, gevolgd door een afrondingsgesprek (Boeree, 2025). De rol van verwijzers is dus niet alleen signalerend, maar bij voorkeur ook ondersteunend en verbindend. Zij kunnen een brug vormen tussen het onderwijs of de hulpverlening en het traject.

Hoewel veel onderzoek is gedaan naar de risicofactoren voor voortijdig schoolverlaten en naar de effectiviteit van interventies (Eimers & Bekhuis; Heemskerk et al., 2018a; Heemskerk et al. 2018b; Van der Gaag et al., 2020), is er minder bekend over de ervaren effectiviteit van deze interventies door professionals zoals verwijzers, en hoe zij de impact van dergelijke trajecten inschatten op het welzijn en de toekomstperspectieven van de jongeren. Juist deze professionals hebben in hun dagelijkse werk te maken met jongeren in kwetsbare situaties en kunnen waardevolle inzichten bieden in wat goed lijkt te werken in de praktijk, wat knelpunten kunnen zijn, en wat beter kan. Toch blijft dit perspectief in de literatuur vaak onderbelicht, terwijl zij een belangrijke schakel vormen in de begeleiding van jongeren naar onder andere vervolgonderwijs, passende jeugdhulp en vsv-trajecten zoals Back on Traxx.

Daarom richt dit onderzoek zich op de ervaringen van verwijzers die betrokken zijn bij het Back on Traxx-traject. Centraal staat de hoofdvraag:

Welke succesfactoren en knelpunten ervaren verwijzers bij het doorverwijzen van voortijdig schoolverlaters naar het Back on Traxx-traject?

Daarnaast zijn de volgende deelvragen geformuleerd:

Op basis van welke overwegingen verwijzen professionals jongeren door naar het Back on Traxx-traject?

Hoe ervaren de verwijzers de impact van het traject op het mentaal welzijn en de loopbaan van de jongeren?

Theoretisch kader

Achtergronden van voortijdig schoolverlaters

Er bestaan verschillende redenen voor jongvolwassenen om hun opleiding voortijdig te beëindigen. Eimers en Bekhuis (2006) onderscheiden twee typen voortijdig schoolverlaters, namelijk ‘de opstapper’ en ‘de klassieke risicoleerling’.

‘De opstapper’ verlaat het onderwijs zonder voorgeschiedenis van negatieve omstandigheden (Allen & Meng, 2010). Een verkeerde studiekeuze kan bijvoorbeeld voor een opstapper aanleiding zijn om te stoppen. Vaak is het niet mogelijk om midden in het jaar nog te veranderen van studie, waardoor deze jongeren moeten wachten op het begin van een nieuw studiejaar. Als de jongere niet (meer) staat ingeschreven bij een onderwijsinstelling, terwijl dat wel zou moeten op basis van leeftijd of het ontbreken van een startkwalificatie, is er sprake van voortijdig schoolverlaten (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-b). Als een jongere in deze ‘wachttijd’ aan het werk gaat, kan de stap terug naar het onderwijs soms moeilijk zijn (Allen & Meng, 2010).

Een van de mogelijke oorzaken van het stijgende aantal voortijdig schoolverlaters is de aantrekkende arbeidsmarkt. Doordat de economie en de arbeidsmarkt zich de afgelopen jaren gunstig hebben ontwikkeld, is de stap om te stoppen met een studie en te gaan werken kleiner geworden (Bakker & Wielenga, 2020). Voor veel jongeren vormt de arbeidsmarkt een aantrekkelijke, vaak financiële, reden om eerder te stoppen met hun opleiding (Yassine et al., 2024).

‘De klassieke risicoleerling’ wordt geconfronteerd met negatieve omstandigheden die het volgen van onderwijs moeilijk kunnen maken. Vaak spelen problemen op meerdere levensdomeinen tegelijkertijd, waardoor zij zich in een complexe situatie bevinden (Eimers & Bekhuis, 2006); deze complexe situatie wordt onder de kop *Risicofactoren* nader toegelicht. Een aanzienlijk deel van hen zit thuis zonder opleiding of werk, en blijkt moeilijk opnieuw richting onderwijs te begeleiden.

Risicofactoren

Het (opnieuw) deelnemen aan onderwijs is zelden puur een rationele beslissing, maar wordt beïnvloed door psychologische en omgevingsfactoren. De *Theory of Planned Behavior* van Ajzen (1991), zoals toegepast in Heemskerk et al. (2018b), biedt hiervoor een mogelijk verklaringskader. De intentie om (opnieuw) deel te nemen aan scholing wordt bepaald door drie factoren: (1) de houding ten opzichte van onderwijs, zoals gevoelens van plezier of weerstand; (2) de subjectieve norm, oftewel de ervaren druk of steun vanuit de omgeving; en (3) het geloof in het eigen kunnen (*self-*

efficacy). Hoe sterker deze factoren, hoe groter de kans dat een jongere terugkeert naar onderwijs. Dit benadrukt dat naast externe factoren zoals de arbeidsmarkt, ook interne overtuigingen en sociale contexten een grote rol spelen in het (school)gedrag van jongeren.

Pellegrini et al. (2025) ontwikkelden, geïnspireerd op Rumberger (2011) en Dupéré et al. (2015), een model om inzicht te krijgen in het mogelijke proces dat leidt tot voortijdig schoolverlaten. Een opeenstapeling van risicofactoren vergroot de kans op voortijdig schoolverlaten, maar onverwachte gebeurtenissen maken het proces moeilijk voorspelbaar (Pellegrini et al., 2025). Voorbeelden van persoonlijke risicofactoren zijn mentale gezondheidsproblemen (zoals aandachtsproblemen, angstige gedachten, depressieve gedachten en gedragsproblemen), chronische ziekte, slachtofferschap van pesten, jong ouderschap (Allen et al., 2018), een negatieve houding tegenover school en een gebrek aan motivatie (Eimers & Bekhuis, 2006). Familiaire risicofactoren zijn onder andere een niet-betrokken opvoedingsstijl, een lage sociaaleconomische status (bijvoorbeeld laag opleidingsniveau ouders of financiële problemen) (Eimers & Bekhuis, 2006), ziekte van een gezinslid en eventuele mantelzorgtaken (Allen et al., 2018).

Op schoolniveau kunnen een onveilig schoolklimaat en een onvoldoende constructieve relatie tussen leerkracht en leerling (bijvoorbeeld als gevolg van grote klassen, inefficiënt doceren of onvoldoende passend onderwijs) bijdragen aan het risico (Eimers & Bekhuis, 2006; Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-a). Gemeenschapsfactoren zijn bijvoorbeeld het stedelijk niveau en de werkgelegenheid in een gebied (Pellegrini et al., 2025): wanneer de school in een onveilige omgeving staat of in een buurt met een lage sociaaleconomische status kunnen dit risicofactoren worden (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-a).

Daarnaast kan onderscheid gemaakt worden tussen stressoren (geleidelijke veranderingen) en keerpunten (abrupte veranderingen) binnen het proces van voortijdig schoolverlaten (Dupéré et al., 2015). Stressoren zijn ingrijpende, vaak langdurige problemen die de veerkracht van een jongere aantasten. Keerpunten zijn plotselinge, onverwachte gebeurtenissen met dermate grote impact dat ze het levenspad van de jongere ingrijpend veranderen (Pellegrini et al., 2025; Pillemer, 2001). Zulke gebeurtenissen kunnen zowel negatief (bijvoorbeeld het verlies van een dierbare) als positief (zoals toelating tot een gewenste opleiding) zijn (Tavernier & Willoughby, 2011).

Gevolgen van voortijdig schoolverlaten

Voortijdig schoolverlaten kan de arbeidsloopbaan en maatschappelijke participatie van jongeren belemmeren (Van der Steeg et al., 2006). Voortijdig schoolverlaters kunnen vaker problemen ondervinden bij het vinden en behouden van werk (Beckers & Traag, 2005). Daarnaast kunnen zij een verhoogd risico hebben op sociaal isolement (Van der Steeg et al., 2006) of betrokkenheid bij criminele activiteiten in vergelijking met jongeren die hun opleiding wel hebben

afgerond (Blom et al., 2005; Traag et al., 2010).

Naast de sociaaleconomische aspecten zijn er aanwijzingen dat voortijdig schoolverlaten samenhangt met een verminderde fysieke en mentale gezondheid. Voortijdig schoolverlaters rapporteren vaker stress, depressieve klachten en andere psychische problemen, en ervaren gemiddeld minder geluk dan hun afgestudeerde leeftijdsgenoten (De Witte & Mazrekaj, 2017).

Bovendien kunnen zowel (sociaal)economische als gezondheidsproblemen intergenerationeel worden overgedragen. Dit impliceert dat de negatieve effecten van voortijdig schoolverlaten zich niet beperken tot de huidige generatie, maar ook toekomstige generaties kunnen treffen en mogelijk vicieus worden (Rumberger, 2011).

Aanpak van vsv: interventies en beleid

Gezien de mogelijke negatieve effecten van voortijdig schoolverlaten voor zowel de betrokken jongeren als de maatschappij, richten beleid en interventies zich op het stimuleren van jongeren om een startkwalificatie te behalen. Het willen voorkomen en aanpakken van voortijdig schoolverlaten is daarom al jaren een belangrijk onderdeel van Nederlands beleid (Van der Gaag et al., 2018). Naast projectmatige initiatieven bestaat er ook een landelijk beleidskader. De Rijksoverheid stelt doelen voor het aantal voortijdig schoolverlaters, verplicht samenwerking tussen scholen, gemeenten en doorstroompunten, en financiert regionale vsv-programma's. Vanaf 2026 worden deze afspraken verder aangescherpt met de nieuwe *Wet van school naar duurzaam werk*, waarin jongeren tot 27 jaar langer gevolgd en begeleid moeten worden (Ministerie van Algemene Zaken, 2025).

Een voorbeeld van beleid is het programma *Kansen voor Jongeren* (2012-2015) van het Oranje Fonds. Binnen dit driejarige programma werden vijftien verschillende projecten gesteund, die als doel hadden om jongeren tussen de 18 en 23 jaar (alsnog) een startkwalificatie te laten behalen (Heemskerk et al., 2018a). De evaluaties van dit programma combineerden kwantitatieve gegevens (zoals diploma's en uitvalcijfers) met kwalitatieve inzichten uit interviews met jongeren en begeleiders (Heemskerk et al., 2018a; Van der Gaag et al., 2020). Heemskerk et al. (2018a) richtten zich voornamelijk op de effectiviteit van programma's gericht op het behalen van een startkwalificatie, terwijl Van der Gaag et al. (2020) ook de samenwerking tussen zorg en onderwijs en de rol van persoonsgerichte begeleiding benadrukten.

Naast de focus op het behalen van een startkwalificatie richtten vrijwel alle initiatieven zich ook op andere opbrengsten, zoals het vinden van werk, het versterken van het sociale netwerk van jongeren en bieden van ondersteuning bij persoonlijke problemen (Heemskerk et al., 2018a). De vsv-projecten die onder *Kansen voor Jongeren* vielen hebben volgens Van der Gaag et al. (2020) een belangrijke stap richting een overstijgende aanpak tussen zorg en onderwijs gezet. Succesfactoren

van deze projecten waren begeleiders met expertise in zowel het voorkomen van schooluitval als het bieden van persoonsgerichte ondersteuning, afgestemd op de individuele hulpvraag.

Binnen de verschillende initiatieven bestonden aanzienlijke verschillen in de aard van de problematiek en houding van jongeren, vaak afhankelijk van de context waarin het initiatief plaatsvond (bijvoorbeeld verbonden aan een school of zelfstandig georganiseerd) (Heemskerk et al., 2018a). Sommige projecten richtten zich daarom eerst op het opbouwen van vertrouwen, terwijl andere projecten direct de motivatie van jongeren probeerden te activeren door het gesprek aan te gaan. Voor zowel voortijdig schoolverlaters als jongeren met een dreigende uitval gold dat het in de begeleiding belangrijk was om hen op een bepaalde manier te benaderen: niet oordelend over hun verleden, met aandacht voor wat zij wél kunnen, en met erkenning voor de problemen die zij ervaren (Van der Gaag et al., 2020).

In de verschillende initiatieven werden de jongeren stapsgewijs begeleid naar het doel (een startkwalificatie of een ander overeengekomen doel) door hun problemen aan te pakken (Heemskerk et al., 2018a). De initiatieven formuleerden tussendoelen die aansloten bij de problemen die de jongeren in het betreffende project hadden. De tussendoelen werden gericht op verbondenheid, autonomie en competentie (Heemskerk et al., 2018a). In driekwart van de initiatieven werd gewerkt met aanpakken die elementen uit alle drie de clusters combineerden. Juist deze integrale werkwijze werd gezien als een effectieve manier om bij jongeren de intrinsieke motivatie te versterken, hun blik op de toekomst te richten en een positievere houding te stimuleren (Heemskerk et al., 2018b).

Deze werkwijze is gebaseerd op de zelfdeterminatietheorie van Ryan en Deci (2000). Verbondenheid gaat om de verbetering van sociale en communicatieve vaardigheden zoals samenwerken en het openstellen naar anderen en over de versterking en verbreding van het sociale netwerk en integratie in de maatschappij (Heemskerk et al., 2018a). Veel vsv-projecten zagen dat een groot deel van de vsv-jongeren structureel te weinig positieve feedback kreeg vanuit de thuis- en schoolsituatie en dat zij een ondersteunend sociaal netwerk misten (Van der Gaag et al., 2020). Het ontwikkelen van autonomie en competenties werd beschouwd als belangrijke voorspeller van succesvol leren en succesvolle ontwikkeling, omdat dit zelfvertrouwen en ruimte voor het leveren van prestaties geeft (Heemskerk et al., 2018a). Manieren die hiervoor werden genoemd zijn: één-op-één- begeleiding, de jongeren een ontwikkelplan laten opstellen, het netwerk van de jongere uitbreiden en het aanbieden van trainingen en workshops om de jongeren hun talenten te laten ontdekken (Van der Gaag et al., 2020).

Hoewel alle projecten binnen Kansen voor Jongeren gericht waren op het behalen van een startkwalificatie, verschilden de gekozen aanpakken sterk in opzet en uitvoering. Sommige projecten waren schoolgericht en boden jongeren onderwijsbegeleiding binnen een vertrouwde leeromgeving,

terwijl andere juist kozen voor een brede maatschappelijke benadering met de focus op welzijn, netwerkversterking en persoonlijke ontwikkeling. Uit evaluaties blijkt dat projecten die sterk inspeelden op persoonlijke begeleiding en maatwerk over het algemeen effectiever waren in het behouden van jongeren in het traject (Heemskerk et al., 2018a).

De effectiviteit van de initiatieven binnen Kansen voor Jongeren (2012-2015) verschilde mede afhankelijk van het instroommoment van de deelnemer. De meerderheid van de deelnemers bestond uit jongeren die nog op school zaten maar dreigden uit te vallen, terwijl een derde het mbo al had verlaten. De evaluatie liet zien dat jongeren die instroomden voordat ze daadwerkelijk uitvielen, aanzienlijk meer kans hadden op een positief resultaat. Met name wanneer het project goed samenwerkte met een ROC, verdubbelde dit de kans op het behalen van een startkwalificatie (Heemskerk et al., 2018b).

Tot slot bleek de mate van betrokkenheid van ketenpartners, zoals gemeenten en hulpverleners, ook van invloed op de effectiviteit. Een integrale aanpak met een duidelijke rolverdeling en intensieve samenwerking resulteerde vaker in duurzame uitstroom van jongeren naar het onderwijs of werk (Van der Gaag et al., 2020).

De rol van verwijzers

De effectiviteit van een vsv-traject hangt mede af van de samenwerking met verwijzers. Uit onderzoek blijkt dat vertrouwen in het traject, heldere communicatie en gedeelde verwachtingen kunnen bijdragen aan een succesvolle verwijzing, terwijl beperkte tijd, gebrekkige afstemming of een onduidelijke rolverdeling de samenwerking kunnen bemoeilijken (Van der Gaag et al., 2020). In de praktijk verloopt deze samenwerking vaak minder consistent en structureel dan beleidsmatig wordt verondersteld (Van der Gaag et al., 2018), wat benadrukt dat nog onvoldoende bekend is over hoe samenwerking daadwerkelijk vorm krijgt en onderstreept het belang van verder praktijkonderzoek.

De verwijzers spelen een rol in het voortijdig signaleren van problemen en het begeleiden van jongeren naar passende hulp of passend onderwijs. In de praktijk worden doorgaans drie typen verwijzers onderscheiden: onderwijsprofessionals, gemeentelijke professionals en zorgprofessionals (Heemskerk et al., 2018). Elk van hen vervult een specifieke functie binnen het netwerk rondom de jongere en draagt bij aan een soepele overgang naar passende ondersteuning.

Onderwijsprofessionals

Onderwijsprofessionals zoals mentoren, decanen en schoolmaatschappelijk werkers hebben vaak het eerste contact met jongeren die dreigen uit te vallen. Sinds 2014 hebben scholen een zorgplicht: zij zijn verplicht om iedere leerling een zo passend mogelijke vorm van onderwijs aan te bieden. Wanneer zij dit niet zelfstandig kunnen realiseren, moeten scholen samenwerken met andere partijen binnen het samenwerkingsverband passend onderwijs om een alternatief te

organiseren (Deen et al., 2017). Door hun dagelijkse nabijheid kunnen zij signalen opvangen van motivatieverlies, verzuim of psychosociale problemen. Een goed functionerend mentoraat draagt bij aan het creëren van een veilig leerklimaat, waarin leerlingen zich gehoord voelen en eerder problemen durven te delen (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-c). Vroege signalering maakt het mogelijk om tijdig ondersteuning te bieden of door te verwijzen naar een passend traject. De jongeren hebben baat bij heldere verwachtingen en een doorlopende lijn tussen het vsv-traject en de school (Yassine et al., 2024). Het realiseren van passend onderwijs vraagt bovendien om nauwe samenwerking met mbo-instellingen, gemeenten, werkgevers en (jeugd)hulpverleningsinstanties. Door deze samenwerking kunnen onderwijsprofessionals jongeren beter begeleiden richting een duurzaam traject van onderwijs, werk of passende ondersteuning (Deen et al., 2017).

Gemeentelijke professionals

Naast het onderwijs zijn ook gemeentelijke professionals van groot belang. De leerplichtambtenaar richt zich op jongeren tot achttien jaar en probeert schoolverzuim voortijdig aan te pakken, in samenwerking met de jongere en diens ouders. Voor jongeren ouder dan achttien jaar zonder startkwalificatie is er de doorstroomcoach. Gemeenten stellen doorstroomcoaches aan die jongeren begeleiden terug naar school, werk of een andere dagbesteding. Deze coaches werken nauw samen met scholen en zorginstellingen en maken gebruik van regionale RMC-netwerken om voortijdig schoolverlaters in beeld te houden en passende ondersteuning te organiseren (Ministerie van Algemene Zaken, 2025). Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het ondersteunen van jongeren bij het vinden en behouden van werk, zoals vastgelegd in de Participatiewet (Deen et al., 2017). Jongeren van 18 tot 27 jaar kunnen begeleiding ontvangen op basis van een plan van aanpak dat hen ondersteunt bij het vinden van een passende route naar onderwijs en/of werk. Voor 16- en 17-jarigen kunnen gemeenten leerwerktrajecten aanbieden. Gemeentelijke professionals werken vaak op het snijvlak van beleid en praktijk en hebben zicht op beschikbare voorzieningen binnen de regio. Om voortijdig schoolverlaten effectief aan te pakken, werken gemeenten samen in de regionale RMC-netwerken. Deze netwerken coördineren meldingen van voortijdige schoolverlaters, ondersteunen jongeren terug naar onderwijs of werk en stemmen af met partners op het gebied van onderwijs, arbeid, jeugdhulp en welzijn (Deen et al., 2017). Voor deze aanpak ontvangen gemeenten jaarlijks financiering van de Rijksoverheid (Ministerie van Algemene Zaken, 2025).

Zorgprofessionals

In sommige gevallen is sprake van meervoudige problematiek, waardoor de jongere extra ondersteuning nodig heeft. Dan kan het voorkomen dat het vsv-traject wordt voortgezet, terwijl aanvullende ondersteuning vanuit Jeugdzorg, GGZ of het wijkteam wordt ingezet voor hulpvragen die buiten het bereik van het vsv-traject liggen.

Zorgprofessionals leveren belangrijke diagnostische informatie aan over de achtergrond en behoeften van de jongere. Een goede samenwerking tussen vsv-traject en zorginstelling bevordert continuïteit in begeleiding, bijvoorbeeld via een warme overdracht of multidisciplinair overleg (Heemskerk et al., 2018a).

Methode

Onderzoeksontwerp

Dit onderzoek is gericht op de ervaringen van verwijzers die betrokken zijn bij het Back on Traxx-traject. Daarbij is ook verkend op basis van welke overwegingen verwijzers jongeren aanmeldden bij het traject en hoe zij de impact van het traject inschatten op het welzijn en de toekomstperspectieven van deze jongeren. Om de onderzoeksvragen te beantwoorden, is gebruik gemaakt van kwalitatief, beschrijvend onderzoek. Er is gekozen voor een kwalitatieve benadering met semigestructureerde interviews, omdat dit geschikt is om de subjectieve ervaringen en percepties van verwijzers diepgaand in kaart te brengen (Legard et al., 2003).

Gedurende het onderzoek heeft de onderzoeker feedback ontvangen van de oprichter van het Back on Traxx-traject op de onderzoeksvragen en de interviewleidraad. Daarnaast was de onderzoeker afhankelijk van de oprichter voor het benaderen van participanten. De oprichter heeft echter geen rol gespeeld in de afname van de interviews of in de data-analyse; deze werden volledig onafhankelijk uitgevoerd door de onderzoeker. Buiten dit onderzoek om heeft de onderzoeker geen banden met het Back on Traxx-traject.

Participanten

De respondenten werden door de oprichter geselecteerd op basis van een doelgerichte (maximale variatie) steekproef. Deze steekproefstrategie werd ingezet omdat bewust werd gekozen voor het verzamelen van verschillende perspectieven, bijvoorbeeld vanuit diverse werkvelden of ervaringen. Door bewust respondenten te selecteren die verschilden qua sector, ervaring met doorverwijzingen naar het traject en houding ten opzichte van het traject, was het doel een rijk en genuanceerd beeld van de succesfactoren en knelpunten in de doorverwijzing naar het Back on Traxx-traject te vormen. De groep verwijzers bestond uit: onderwijsprofessionals, gemeentelijke professionals (doorstroomcoaches en leerplichtambtenaren) en zorgprofessionals. Idealiter was de verhouding van de drie verschillende sectoren in de steekproef gelijk. Onder de uiteindelijke respondenten zijn deze drie sectoren gelijkmatig verdeeld.

Het eerste contact met de verwijzers vond plaats via de oprichter. Wanneer zij aangaven mee te willen werken aan het onderzoek, nam de onderzoeker het contact over en stuurde daarbij de informatiebrief en het toestemmingsformulier. Er zijn twaalf potentiële participanten benaderd. Eén verwijzer besloot om af te zien van deelname aan het onderzoek en het is met één verwijzer niet

gelukt om contact te krijgen. Een andere verwijzer gaf later aan dat deze vrouw openstond voor deelname, maar dat dit door afwezigheid wegens ziekte niet lukte. Er zijn uiteindelijk tien interviews afgenomen met verschillende verwijzers, werkzaam in acht verschillende organisaties. Omwille van het risico op herleidbaarheid van de respondenten wegens de specifieke context van het onderzoeken, wordt er niet gerapporteerd over de exacte functies, organisaties, gender en leeftijd van de respondenten.

Instrumenten

De onderzoeker leidde het gesprek met behulp van een interviewleidraad (Bijlage A). Dit zorgde voor zowel structuur als flexibiliteit in het gesprek (Legard et al., 2003). Omdat er nog geen bestaand instrument was voor dit specifieke traject, is de interviewleidraad ontwikkeld op basis van literatuur over voortijdig schoolverlaten (Heemskerk et al., 2018a) en op basis van gesprekken met de oprichter over het traject en het projectplan (Boeree, 2025). Thema's die aan bod kwamen waren signalering van voortijdig schoolverlaten, de motivatie voor specifiek dit traject, ervaren impact op jongeren, contact en samenwerking met het traject, ervaren succesfactoren, ervaren knelpunten en aanbevelingen voor verbeterpunten. De interviewleidraad werd besproken met de begeleider en de oprichter, en de tweede beoordelaar van het onderzoeksvoorstel heeft hier ook feedback op gegeven. Hun feedback werd verwerkt in de definitieve versie. Gezien de mogelijke gevoeligheid van sommige onderwerpen is door de begeleider een protocol opgesteld voor het omgaan met ongemak tijdens interviews (Bijlage A). De onderzoeker heeft de interviewleidraad getest door middel van een pilotinterview. Het pilotinterview had als doel om de interviewer te trainen en om de interviewleidraad te testen op begrijpelijkheid, volgorde en toepasbaarheid. Aan de hand van het pilotinterview werden geen aanpassingen gedaan. Dit pilotinterview werd afgenomen met een vrouw die in het onderwijs werkt en moeder is van een oud-deelnemer, hierdoor had zij kennis van het verwijzingsproces en kon ze zich verplaatsen in de rol van verwijzer. De vrouw met wie het pilotinterview is afgenomen, werd niet meegenomen in de definitieve steekproef.

Procedure

De onderzoeker heeft voorafgaand aan de dataverzameling eerder onderwijs gevolgd in interviewtechnieken tijdens de Bachelor Sociologie. Om de vaardigheden verder te verdiepen heeft de onderzoeker de online Coursera cursus '*Interviewing methods*' gevolgd. Deze cursus droeg bij aan het opfrissen en verdiepen van de interviewvaardigheden. Door middel van het pilotinterview kon de onderzoeker in de praktijk oefenen met interviewen en het gebruiken van de interviewleidraad.

De respondenten kregen voorafgaand aan het interview een informatiebrief (Bijlage B), waarin zij konden lezen waar het interview over ging, wat het doel was van het onderzoek en wat met de verzamelde gegevens ging gebeuren. Ook ondertekenden de respondenten een

toestemmingsformulier (Bijlage C).

Om de kans te vergroten dat de respondenten zich op hun gemak voelden, mocht iedere respondent zelf een rustige locatie voorstellen om het interview te houden. Wanneer de respondent geen geschikte plek kon of wilde regelen, werd door de onderzoeker een afgesloten ruimte gereserveerd op een locatie van de Rijksuniversiteit Groningen. In totaal zijn er tien interviews afgenomen in een periode van ruim twee weken. Zes interviews zijn *face-to-face* afgenomen en vier online via *Kaltura Video Conferencing*.

De vragen werden door de participanten zonder nadere toelichting beantwoord. Tijdens de interviews deden zich geen omstandigheden voor die het raadplegen van het protocol voor omgaan met ongemak tijdens interviews (Bijlage A) noodzakelijk maakten. De interviews duurden gemiddeld drie kwartier. Het kortste interview duurde 34 minuten en het langste interview duurde 72 minuten.

Van elk interview werd een audio-opname gemaakt. Na afloop van elk interview heeft de onderzoeker de audio-opname direct opgeslagen in een beveiligde omgeving van de Rijksuniversiteit Groningen, waarna het bestand van de recorder werd verwijderd. De onderzoeker maakte van iedere opname een transcript met behulp van het programma Faster Whisper en de respondenten kregen de kans om het eigen transcript te lezen en waar nodig te corrigeren (*member checking*). Naar aanleiding van de *member check* zijn er in één transcript wat kleine nuances aangebracht door de participant en deze wijzigingen heeft de onderzoeker doorgevoerd. De transcripten zijn daarna gepseudonimiseerd. Hierbij zijn de namen van de participanten vervangen en zijn de namen van personen, scholen, organisaties en plaatsen verwijderd. De transcripten zijn tijdens de fase van data-analyse in een beveiligde omgeving van de Rijksuniversiteit Groningen bewaard, waar alleen de onderzoeker toegang tot had. De gepseudonimiseerde data zullen tien jaar worden bewaard in een beveiligde omgeving van de Rijksuniversiteit Groningen, waar alleen de begeleider toegang toe zal hebben. Het onderzoek is goedgekeurd door de Ethische Commissie van Pedagogische en Onderwijswetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen (geregistreerd onder code PED-2425-S-0051).

Analyse

De opnames van de interviews werden met behulp van het programma Atlas.ti geanalyseerd. Er is een thematische analyse uitgevoerd. Thematische analyse is een kwalitatieve analysemethode waarmee patronen of thema's in de data worden geïdentificeerd, geanalyseerd en gerapporteerd (Braun & Clarke, 2006). Het stappenplan van Braun en Clarke (2006) werd daarbij gevolgd. Het stappenplan bestaat uit de volgende fasen: het verkennen van de data, het coderen van de data, het thematiseren van de data, het herzien van de thema's, het definiëren en benoemen van thema's en het presenteren van de analyse. In het codeerschema zijn zowel deductieve codes als *korte lijntjes* en

inductieve codes als *vrienden voor het leven gemaakt in de groep* terug te vinden (Bijlage D). Door systematische codering en het vergelijken van overeenkomende fragmenten streefde de onderzoeker naar een transparante en zo objectief mogelijke interpretatie van de data. Om de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid te controleren werden twee interviews ook gecodeerd door een medestudent die onderzoek deed naar de ervaring van oud-deelnemers van het Back on Traxx-traject. Hiervoor werden twee gepseudonimiseerde transcripten met elkaar gedeeld, om zo de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van de codeerschema's te bepalen. Het percentage van overeenkomst was 59%.

Reflexiviteit

In kwalitatief onderzoek is het van belang dat de onderzoeker zich bewust is van diens eigen positie en de mogelijke invloed daarvan op het onderzoeksproces. De onderzoeker in deze studie is een vijfentwintigjarige Nederlandse vrouw met een ononderbroken onderwijsloopbaan, zonder persoonlijke ervaring met voortijdig schoolverlaten. Ook in haar directe omgeving kent zij geen personen met vergelijkbare ervaringen. Daarnaast heeft zij (nog) geen werkervaring waarbij ze in contact komt met onderwijsprofessionals, gemeentelijke professionals of zorgprofessionals. De afwezigheid van persoonlijke en professionele ervaringen heeft als voordeel dat zij het onderzoek zo onbevooroordeeld mogelijk heeft kunnen uitvoeren; een nadeel is dat zij mogelijk minder kritisch heeft kunnen doorvragen tijdens de interviews. Tijdens de dataverzameling en analyse is actief gereflecteerd op mogelijke vooroordelen of aannames. Door systematische codering, herhaalde vergelijking van fragmenten en overleg met de begeleider en medestudent is geprobeerd deze invloed zoveel mogelijk te beperken en een open en onderzoekende houding te behouden ten opzichte van de perspectieven van de respondenten.

Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de interviews gepresenteerd. De belangrijkste thema's uit de analyse komen aan bod, elk met bijbehorende subthema's en citaten uit de interviews om de ervaringen van de professionals te illustreren.

Signalering

Herkenning van voortijdig schoolverlater

In de gesprekken met de professionals komen verschillende signalen naar voren die kunnen wijzen op een verhoogd risico op uitval. Vaak wordt genoemd dat een jongere veel verzuimt. Ook kan het voorkomen dat een jongere wel aanwezig is in de klas, maar weinig meekrijgt van de lessen. Volgens de professionals kunnen deze problemen onder andere voortkomen uit een gebrek aan motivatie (zes keer genoemd), een gebrek aan passend onderwijs (vijf keer genoemd), persoonlijke

omstandigheden (vier keer genoemd), een verkeerde studiekeuze (twee keer genoemd) of onvoldoende leermiddelen (één keer genoemd).

Eerste ondersteuning voorafgaand aan verwijzing

Nadat het mogelijke risico op uitval is gesignaleerd, ondernemen de professionals stappen om de jongere te ondersteunen voordat een eventuele verwijzing plaatsvindt. De ondervraagde professionals zijn werkzaam in verschillende vakgebieden en ondersteunen jongeren elk op een andere manier. Iets wat de meeste professionals benoemen is dat zij het gesprek aangaan met de jongere om samen te onderzoeken wat nodig is om weer aansluiting te vinden binnen de school. Robin¹ benoemt dat het soms lastig is om de voornemens die tijdens deze begeleidende gesprekken ontstaan, daadwerkelijk in de praktijk te brengen: *“En dan gaan we in het gesprek van: nou, hoe zorgen we ervoor dat het nu goed gaat? Nou, dan hoor je allerlei mooie ideeën, en dan in de praktijk valt het toch wel tegen.”*

Waar de signaleringsfase vooral draait om het herkennen van risicjongeren en het bieden van eerste ondersteuning, geven sommige professionals aan dat deze ondersteuning niet altijd voldoende blijkt, waardoor zij overwegen een jongere door te verwijzen naar een traject als Back on Traxx.

Overwegingen

Redenen voor verwijzing

Op het moment dat een jongere structureel moeilijk mee kan komen op school, of gedurende een langere periode niet aanwezig is op school, kan deelname aan een vsv-traject worden overwogen. De helft van de professionals benoemt dat ze, wanneer zij overwegen een jongere te verwijzen naar het Back on Traxx-traject, waarnemen dat de jongere nog niet klaar is voor het onderwijs. Voor deze jongeren is het naar school gaan op dat moment een stap te ver, ofwel omdat zij al een lange tijd geen onderwijs meer volgen ofwel omdat deze jongeren zich niet op hun gemak voelen in de schoolomgeving. Mette zegt daarover het volgende:

“Als een jongere bijvoorbeeld nog niet helemaal klaar is voor school, maar wel toe is aan een nieuwe dagstructuur in het leven. Wel naar school wil, maar het bijvoorbeeld spannend vindt. Dat er weer een nieuwe structuur, een nieuwe balans komt in het leven van een jongere.”

Drie professionals vertellen dat het voor sommige jongeren vooral belangrijk is om door middel van

¹ Alle namen van verwijzers die in dit hoofdstuk staan zijn willekeurig gegenereerde pseudoniemen. De gegenereerde namen zijn zowel mannelijk, vrouwelijk als uniseks en het geslacht van de naam hoeft niet overeen te komen met het geslacht van de deelnemers.

een nieuwe dagstructuur in beweging gezet te worden. Als voorbeeld wordt gegeven dat jongeren bij deelname aan het traject zowel hun bed als huis uit moeten, omdat ze drie keer per week op locatie verwacht worden. Ook komen deze jongeren in contact met anderen, omdat ze het traject doorlopen met een groep leeftijdsgenoten. De jongeren zijn twaalf weken lang onder de mensen en twee professionals geven expliciet aan dat het voor de jongeren belangrijk is dat ze weer meedoen in de maatschappij. Mette zegt hierover:

“Dan is zo’n traject zoals dit wel heel mooi om even: hoe is dat, even weer te voelen. Hoe is het ook alweer om op te staan, op tijd op te staan, ergens verwacht te worden. Ook weer mee te mogen doen aan een groep, er weer bij te horen.”

Afwegingen bij geschiktheid

Bij het verwijzen van jongeren naar dit traject maken de professionals vaak een afweging op basis van de specifieke behoeften van de jongere. Dit wordt bijvoorbeeld bepaald door de hulpvraag van de jongere, en de vraag of het traject passend is voor de begeleiding die nodig is. Vijf professionals geven aan geen jongeren te verwijzen die kampen met te zware (psychische) problematiek. Marin zegt hierover:

“Daarnaast kijk je dan wel, kan iemand dit aan? Is er ook een therapeut bij betrokken al? En staat dit traject ook open voor het contact met die therapeut? Dat er ook overkoepelend gekeken wordt; kan deze student dat aan? Maar hele zwakke studenten zou ik daar nooit naar toe sturen.”

Er worden door een paar professionals concrete voorbeelden gegeven van zware problematiek waardoor zij jongeren niet passend vinden voor het traject. Zo zijn er bijvoorbeeld jongeren die niet kunnen functioneren in een groep, omdat zij niet op een bepaald sociaal niveau functioneren. Dit kan bijvoorbeeld te maken hebben met angsten, een vorm van autismespectrumstoornis of een (licht) verstandelijke beperking. Ook wordt een voorbeeld gegeven van een jongere die agressieproblematiek laat zien op school en dat vanwege de veiligheid van andere deelnemers is besloten om deze jongere niet naar het traject te verwijzen.

Ook zijn er jongeren die alleen problemen ervaren op het gebied van loopbaanoriëntatie. Deze jongeren hebben een verkeerde studiekeuze gemaakt, of het lukt hen niet om een keuze te maken. Het Back on Traxx-traject is naast loopbaanoriëntatie ook gericht op psycho-educatie. Op het moment dat jongeren geen hulpvraag hebben die gericht is op het emotionele en mentale welzijn, vertellen drie verwijzers dat zij het traject te zwaar vinden. Robin vertelt: *“Ja, als daar verder geen*

problematiek speelt, dan is dit traject te zwaar. Dus dan verwijs ik naar andere oriëntatietrajecten.”

Praktische overwegingen

Er zijn nog enkele praktische overwegingen die meespelen in de verwijzing naar het Back on Traxx-traject. Zo zijn er bijvoorbeeld jongeren die door eerdere trainingen op school al in contact zijn gekomen met de oprichter van Back on Traxx. Omdat er tijdens deze trainingen een vertrouwensband kan ontstaan tussen de jongere en de oprichter, kan deelname aan het traject een logische vervolgstap zijn wanneer een jongere behoefte heeft aan intensievere begeleiding die verder gaat dan eerdere trainingen. Een ander voorbeeld van een praktische overweging is de locatie van het traject. Linda vertelt dat zij een jongere naar het traject had verwezen, omdat deze jongere in dezelfde plaats woont.

Bekendheid traject

Professionals raken op uiteenlopende manieren bekend met het Back on Traxx-traject. Sommigen komen ermee in aanraking via hun professionele netwerk of door eerdere samenwerkingen met de oprichter. Anderen leren het traject kennen via informatie vanuit gemeenten of door zelf op zoek te gaan naar passende trajecten voor jongeren met risico op (voortijdige) uitval. Ook komt het voor dat een jongere zelf het initiatief neemt en het traject ter sprake brengt.

Toen het traject van Winsum naar Groningen verhuisde en niet langer de Oude Manege heette, zorgde dit bij meerdere professionals voor verwarring. Enkele professionals vertellen niet op de hoogte te zijn geweest van deze verhuizing en naamsverandering, waardoor zij het traject nog steeds associeerden met de vorige locatie en naam. Dit resulteerde in onduidelijkheid over de inhoud en het doel van het ‘nieuwe’ traject.

Communicatie

Op het moment dat de jongere het traject volgt, omschrijven Alex, Lotte, Mette, Beau en Luca het contact tussen hen en de oprichter als een kort lijntje. De communicatie loopt voornamelijk via WhatsApp of telefonisch. Deze vijf professionals geven aan dat zij het gevoel hadden altijd te kunnen appen of bellen en dat dit andersom voor de oprichter ook gold.

In het projectplan van het Back on Traxx-traject staat dat de professionals een tussentijdse evaluatie opgestuurd krijgen over het proces van de jongere. De ervaring met de tussentijdse evaluatie verschilt per verwijzer; sommigen hebben deze schriftelijk ontvangen, anderen hebben dit mondeling teruggekoppeld gekregen, ook zijn er professionals die geen tussentijdse evaluatie hebben ontvangen en weer andere professionals kunnen zich deze tussentijdse evaluatie niet meer voor de geest halen. Een vergelijkbare variatie in ervaringen doet zich voor bij de terugkoppeling via de eindevaluatie.

Succesfactoren

Ouderbetrokkenheid

Iets wat door veel professionals als succesfactor wordt bestempeld binnen de werkwijze van het Back on Traxx-traject is de ouderbetrokkenheid. Zowel Alex, Lotte, Mette, Dagmar, Beau als Luca benoemen dit als sterk punt. De ouderbetrokkenheid houdt in dat parallel aan het traject van de jongere de ouder(s)/verzorger(s) ook een traject doorlopen. Op die manier kunnen ouders actief deelnemen aan het proces van de jongere. Beau vertelt over het betrekken van de ouders binnen dit vsv-traject het volgende:

“Want het is natuurlijk de kern en iemand gaat straks weer terug en als de kern niet is aangepakt... Nou ja, hoe gaan ze dat dan inderdaad in het vervolg doen? Kijk, je wil natuurlijk dat iemand niet terugvalt. Dus ik denk dat dat, als ouders daarvoor openstaan en jongeren ook, dat dat wel echt een succesfactor is.”

Kenmerken begeleiders

Lotte, Mette en Luca vertellen dat zij de samenwerking met de oprichter als prettig hebben ervaren. De professionals beschrijven situaties ten tijde van het traject waarin zij met de oprichter blijven overleggen. Dit gaat dan over zaken als hoe ze met elkaar de betreffende jongere het beste kunnen ondersteunen, en wie wat op zich neemt. Een ander positief punt dat vier professionals noemen is de diversiteit in de achtergronden van de begeleiders binnen het traject. De begeleiders hebben niet alleen verschillende leeftijden, maar ook hebben zij verschillende dingen meegemaakt in hun leven. Er zijn begeleiders die net als de jongeren ‘een rugzakje’ hebben en met die achtergrond kunnen zij jongeren ondersteunen. Luca legt uit hoe dit positief uitwerkt op de jongeren:

“Nou, wat denk ik een heel belangrijke component is, wat echt werkt, zijn de mensen die er werken en die betrokken zijn bij het traject. Doordat dat mensen zijn die zelf ook een bagage met zich meedragen, sluit dat fantastisch aan. En hoef je niet meer door die shit heen van; wat weet jij er nou van? Hè dat, want zij weten ervan, zij weten wat het is. Ik denk, zeker voor dit soort jongeren, is dat een heel belangrijke component.”

Bovenstaande draagt bij aan een volgende succesfactor, namelijk de communicatie tussen de jongeren en de begeleiders. Noor zegt dat de communicatie erg laagdrempelig is en daardoor relaxed verloopt; iets wat de jongeren erg aanspreekt. Lotte omschrijft dat de begeleiders de jongeren benaderen op een gelijkwaardige manier en daardoor ook in de leefwereld van de jongeren kunnen meekomen. En Luca benoemt dat er sneller een verbinding ontstaat tussen de jongeren en

begeleiders en daardoor ook een directe vorm van respect naar elkaar. Ze weten van elkaar waar ze het over hebben, omdat ze vergelijkbare dingen hebben meegemaakt.

Werkvormen en trajectaanpak

Terwijl in het reguliere onderwijs succes vaak wordt beoordeeld op leerprestaties en cijfers, wordt dat binnen het Back on Traxx-traject losgelaten. Zes professionals geven aan dat het traject door de jongeren niet wordt ervaren als een schoolsetting; het is niet de omgeving waarin de jongeren zich op dat moment niet thuis voelen. Lotte omschrijft de sfeer binnen het Back on Traxx-traject als een clubhuis waar je heel veel leert.

De invulling van het traject is veelzijdig. Alex benoemt de combinatie tussen psycho-educatie en fysieke beweging als heel positief, en Lotte vindt het erg knap dat een gevarieerd programma is neergezet. Dagmar zegt over de werkvormen: *“Er zijn gewoon bijzondere, leuke en alternatieve werkvormen die gegeven worden. Waar ik nog sta te kijken van: oeh die kan ik ook wel weer pikken.”*

Zowel Noor als Marin benoemen expliciet dat de jongeren binnen het traject de ruimte krijgen om te spelen. Noor benadrukt vooral de combinatie tussen sport en spel, Marin heeft het over ‘een heel hoog speelgehalte’ en geeft voorbeelden als verstoppertje doen en spelen op een opblaaskussen. Een andere succesfactor die Marin als enige professional noemt, is het aanbieden van gratis eten voor de jongeren. Marin vertelt dat jongeren op de donderdag samen lunchten en dat dit om de beurt door een aantal jongeren werd verzorgd. Zij is van mening dat samen eten zorgt voor verbinding.

Groepsdynamiek en sfeer

De warme en veilige groepsdynamiek ervaren de professionals als succesfactor, dit wordt door zeven verschillende professionals genoemd. De warme en veilige groepsdynamiek bestaat uit verschillende componenten, zoals dat de jongeren zich gezien en gehoord voelen door elkaar en door de begeleiders, dat er niet geoordeeld wordt en dat iedereen mag zijn wie die is. Dit benoemt Marin ook: *“Als je kijkt naar mensen die identiteits- of genderproblematiek hebben, die passen er altijd heel goed. Omdat je mag zijn wie je bent. Niemand veroordeelt je.”*

Een andere succesfactor wat betreft groepsdynamiek is de steun die de jongeren onderling van elkaar krijgen. Robin benoemt dat de jongeren veel steun hebben van de *peer group*. Luca zegt dat die het knap vindt dat het de begeleiders lukt om de jongeren op een gezonde manier aan elkaar te verbinden. Robin zegt:

“Ja, wat ik heel bijzonder vind is dat het de mensen die begeleiden dus lukt om die jongeren met elkaar te verbinden op een gezonde manier. Want vaak zie je dat deze jongeren elkaar wel vinden, buiten op straat, via sociale media, want ze hebben niks te doen overdag. En wat wij daarin zien is dat ze regelmatig elkaar ook enorm negatief

beïnvloeden. En wat ik supermooi vond om te zien aan het einde van het traject, is dat deze jongeren elkaar eigenlijk heel positief hebben beïnvloed.”

Aan het einde van het traject geven de jongeren een eindvoorstelling. Bij deze eindvoorstelling is het netwerk van de jongere welkom, waaronder ook de professional die bij de jongere betrokken is. Luca vertelt over de eindbijeenkomst het volgende: *“Het ontroerde mij vooral enorm dat je de pijn ziet en het verdriet ziet waar deze mensen allemaal met elkaar doorheen gaan. En dat het dan binnen dat traject toch gelukt is om daarin trots te zijn.”*

Knelpunten

Procesmatige knelpunten

Iets waar vijf professionals tegenaanlopen is beperkte tussentijdse communicatie en/of verslaglegging. Beau heeft geen tussentijdse evaluaties ontvangen, maar had het wel fijn gevonden om te horen of de jongere aanwezig was en hoe het met de jongere ging. Ook Marin geeft aan niet op de hoogte te zijn geweest van de stappen die de jongere wel of niet maakt in het proces en of de jongere daadwerkelijk aanwezig was op locatie. Luca vertelt wel tussentijds contact te hebben gehad, maar niet in de vorm van een formele tussentijdse evaluatie, waardoor verslaglegging ontbreekt. Alex en Robin geven beide aan dat ze een tussentijdse evaluatie hebben ontvangen, maar dat het verslag weinig nieuwe inzichten bood die hen verder hielpen. Sam geeft aan dat die niet erg betrokken wordt bij het traject, maar dat die vaak zelf contact heeft met de jongere.

Drie professionals geven aan dat zij gedurende het traject en na afloop niet altijd op de hoogte zijn van het vervolgplan. Noor zegt het volgende over het ontbreken van een concreet vervolgplan:

“Ja, vooral het plan denk ik. Ze hebben twaalf weken in een soort setting gezeten van, wie zien wel waar het strandt. Want alle ontwikkeling is positief. En dat is heel krachtig. Maar na twaalf weken moet er ook wel een eindpunt zijn ... Bij die jongere zaten ze dan iets te lang in die flow van alle ontwikkeling is goed. Dus we zien het wel. Terwijl het dan wel iets concreter moet zijn, denk ik.”

Een ander punt waarover onduidelijkheid ontstaat is de nazorg die het traject aan de jongeren biedt. Marin vertelt dat het onduidelijk is wat de nazorg inhoudt en dat het woord ‘nazorg’ niet voor iedereen hetzelfde inhoudt. Hierover zegt Marin: *“Wat versta je onder het woord nazorg? Daar hebben wij misschien ook niet concreet naar gevraagd. Wat bedoelen jullie met nazorg? ‘Nou, dan mogen ze ons appen.’ En dan kunnen wij zeggen, nou, dat is geen nazorg.”*

Luca vertelt over de nazorg dat er wel afspraken zijn gemaakt over hoe de nazorg er uit zou moeten zien, maar dat dit vervolgens heel moeilijk van de grond komt. Ook vertelt Luca daarbij dat het voor een jongere ook duidelijk moet zijn wat diegene kan verwachten.

Professionalisering en organisatie

Mette en Marin benoemen dat de afwezigheid van een projectplan² een knelpunt is. Voor de professionals is het niet duidelijk wat precies de inhoud is van het programma. Vragen als: ‘wat wordt er allemaal met de jongeren gedaan?’; ‘wat is de visie van het traject?’; en ‘waar werken de jongeren naartoe?’ blijven onbeantwoord. Sam vertelt over een situatie waarin zij had afgesproken om langs te komen op locatie, maar dat dit vergeten was:

“Nou, ik had soms wel het gevoel dat het wat ongestructureerd was. Op een gegeven moment hadden we ook, dat was dan wel een afspraak ook, dus ze wist dat ik zou komen. Ja, en toen was het ‘oh ja, je zou ook komen’ weet je wel. [...] Dat heeft dan misschien ook weer een beetje met, als je daar afspraken over maakt, is het ook fijn dat je nog ergens hebt staan ofzo en niet een soort van improviseren.”

Alex en Luca vertellen dat ze het niet duidelijk vonden hoe het qua financiering geregeld is als een jongere naar het traject wordt verwezen. Luca vertelt hierover: *“Ik wist ook niet hoe dat zat met geld. Dus het organisatorische stuk eromheen, die was voor mij heel ingewikkeld, omdat ik dacht: hoe ga ik dit nu voor elkaar krijgen.”* Marin herkent in een andere context deze onduidelijkheid qua financiering ook.

Iemand anders merkt op dat de begeleiders soms op de stoel van een psycholoog of andere professional gaan zitten zonder hiervoor voldoende opleiding te hebben afgerond.

Structurele of contextuele knelpunten

De voormalige locatie in Winsum wordt door vijf professionals als knelpunt benoemd. De professionals vertellen dat de jongeren vaak al moeite hebben met het reizen naar school of het uit huis komen. Voor jongeren vanuit een groot deel van de provincie, maar ook vanuit de stad is het een stuk reizen naar Winsum toe. Deze professionals geven dan ook aan dat het een positieve verandering is dat het traject nu in Groningen plaatsvindt.

Wat betreft de planning van het traject komen ook wat moeilijkheden naar voren, zo zijn enkele professionals van mening dat twaalf weken eigenlijk een te korte periode is. De jongeren

² In 2025 is er een projectplan opgesteld. Ten tijde dat de geïnterviewde professionals als verwijzers betrokken waren bij het traject was dit projectplan nog niet opgesteld.

krijgen veel inzicht in hun gevoelens en gedrag (psycho-educatie), maar hoe ze deze inzichten kunnen toepassen in de praktijk weten ze eigenlijk niet. Hierover zegt Robin:

“Dus dan denk ik ja, misschien is het traject te kort. Of moet je het in stukken hakken, dat je het eerste deel hebt, dat je vervolgens weer gaat starten. En dat er dan een soort nazorg is of wat dan ook.”

Een ander punt wat betreft de planning is dat het Back on Traxx-traject gedurende het hele jaar meerdere startmomenten heeft, die weinig afgestemd zijn op de jaarplanning van scholen. Het volgen van onderwijs en het traject kan moeilijk tegelijkertijd, waardoor jongeren vaak extra vertraging oplopen. Door de beperkte aanwezigheid op school en de vertraging kunnen de jongeren de binding met klasgenoten kwijtraken, aldus Robin en Dagmar.

Verbeterpunten

Verbeteringen in samenwerking.

Alex, Mette en Beau zouden het traject als verbeterpunt meegeven om de professionals meer in het proces te betrekken. Robin zou graag in de inhoud van de tussentijdse evaluatie meer nieuwe informatie zien.

Verbeteringen in organisatie en uitvoering.

Mette vertelt dat het als professional niet altijd duidelijk is of een jongere verwezen kan worden door financiële onduidelijkheid. Ook Alex vertelt dat het lastig is om een jongere te verwijzen, als het niet duidelijk is welke partij verantwoordelijk is voor de financiering van het traject. Luca benoemt dit ook, maar trekt het breder over alle vsv-trajecten. Het moet voor de professionals makkelijker worden om te weten of ze een jongere kunnen verwijzen en hoe dat financieel gaat.

Verbeteringen voor de doelgroep.

Noor en Luca benoemen dat ze een verbetering zouden willen zien in hoe de jongere wordt losgelaten na het traject. Er moet tussen de professionals en het traject een duidelijk plan zijn over hoe en op wie de jongere terug kan vallen na het traject. Op die manier weten jongeren waar ze terecht kunnen als ze ondersteuning nodig hebben. Luca zegt hierover: *“Ja, ik denk dat je daar dan hele concrete nieuwe afspraken met elkaar over moet maken. En dat het dan onderdeel moet zijn van het einde van het traject als daar dan een stuk betrokkenheid blijft.”*

Ervaren impact op jongeren

Persoonlijke ontwikkeling en welzijn

Zes professionals vertellen expliciet dat ze na afronding van het traject zien dat de jongeren meer zelfinzicht en zelfvertrouwen hebben gekregen. De professionals benoemen dingen als: de

jongere heeft meer controle over diens leven; de jongere maakt keuzes waar diegene op de langere termijn blijer van wordt; de jongere krijgt zelfinzicht; de jongere leert zichzelf beter kennen. Noor zegt bijvoorbeeld: *“Ja, die vond het heel erg fijn. Die zegt echt ‘ik had dit nodig om mezelf een soort van te leren kennen ofzo. Ik was mezelf een beetje verloren en dit had ik echt nodig.’”* En Mette omschrijft de veranderingen die zij bij de jongere ziet als volgt:

“Opener werd ze. Ik zag in haar hele houding, dus in plaats van dat grijze muisje was het meer van ‘hey hier ben ik’. Ze kon mij ook beter vertellen van goh dit wil ik wel en dit wil ik niet.”

Beau en Luca vertellen dat zij hebben gemerkt dat de jongeren gaandeweg het traject geleerd hebben om met hun gevoelens om te gaan en die te kunnen uiten. En Mette vertelt dat zij heeft opgemerkt dat de jongere haar angsten om naar school te gaan niet langer uit de weg gaat, maar aan durft te gaan.

Sociale relaties en communicatie

Alex, Mette en Dagmar vertellen dat ze een verandering zien in het contact tussen de jongere en de ouders. Ouders leren door het traject beter te begrijpen hoe hun kind in elkaar zit. Alex vertelt hierover: *“Ik heb van dit meisje wel begrepen dat ze meer begrip heeft ervaren van haar ouders over hoe zij met haar omgaan en naar haar kijken. Ja, dus dat is wel heel positief ja.”*

Ook het contact met leeftijdsgenoten wordt door het traject positief beïnvloed volgens Dagmar, Luca en Marin. Zij benoemen dat de jongeren het als prettig hebben ervaren om onderdeel te zijn van een groep leeftijdsgenoten, en dat zij hier vrienden voor het leven aan kunnen overhouden.

Toekomstoriëntatie en stappen na het traject

In de interviews vertellen de professionals verhalen waarbij de jongeren na afloop van het traject terugkeren naar school. Sommige jongeren hervatten hun opleiding op de school waar zij reeds stonden ingeschreven, terwijl anderen hun schoolloopbaan elders vervolgen. Uit de interviews met de professionals blijkt ook dat een aanzienlijk deel van de jongeren bij wie zij betrokken waren na afronding van het traject niet (direct) terugkeert naar het onderwijs. Een aantal jongeren bevindt zich in een oriëntatiefase, waarin zij onderzoeken welke opleiding het beste bij hen past. Andere jongeren besluiten te gaan werken, omdat dit beter aansluit bij hun persoonlijke situatie of wensen. Daarnaast noemen de professionals voorbeelden van jongeren die na het traject een zorgtraject instromen, omdat tijdens het traject duidelijk werd dat zij gebaat zijn bij extra ondersteuning. Zo vertelt Beau over een jongere die na afloop van het traject de stap durfde te maken naar professionele hulpverlening. Ook komt het volgens hen voor dat jongeren na afloop van het traject

uit beeld raken. Deze voorbeelden illustreren dat het traject voor verschillende jongeren op uiteenlopende manieren van betekenis kan zijn geweest.

Discussie

In de gesprekken komt naar voren dat alle professionals die betrokken zijn geweest bij de verwijzing van een jongere naar het Back on Traxx-traject zowel succesfactoren als knelpunten ervaren. Aan de ene kant benoemen zeven professionals de warme en veilige groepsdynamiek tussen jongeren als belangrijke succesfactor. Een andere veelgenoemde succesfactor is de ouderbetrokkenheid, dit wordt door zes professionals benadrukt. En een derde succesfactor die ook door zes professionals wordt aangegeven is dat de jongeren het traject niet hebben ervaren als een vorm van onderwijs. Aan de andere kant benoemen vier professionals de beperkte tussentijdse communicatie en verslaglegging als knelpunt. En een tweede knelpunt dat door drie professionals wordt ervaren is de mate van professionaliteit vanuit de begeleiders en de mate van structuur in de uitvoering van het traject: zij zagen voor beide verbeterpunten. Een ander knelpunt was de bereikbaarheid van de vorige locatie in Winsum, dit wordt door vier professionals aangegeven.

De overwegingen van professionals over de geschiktheid van het traject voor jongeren lopen uiteen, maar richten zich voornamelijk op de behoefte aan dagstructuur en persoonlijke ontwikkeling. Daarnaast vinden professionals het belangrijk dat de begeleiding in het traject past bij de hulpvraag van de jongere. Zo wordt het traject vooral geschikt gevonden voor jongeren die behoefte hebben aan persoonlijke groei en zelfvertrouwen, maar niet voor jongeren met zwaardere psychische problematiek of problematiek die alleen gericht is op loopbaanoriëntatie.

De impact van het traject op de jongeren ervaren de professionals als overwegend positief, vooral op het gebied van zelfinzicht en zelfvertrouwen. Er zijn jongeren die na afronding van het traject hun schoolloopbaan hervatten, zowel op de oorspronkelijke school als elders. De professionals vertellen ook dat veel jongeren na afronding van het traject niet (direct) terugkeren naar het onderwijs, maar zich oriënteren op een passende opleiding, een baan kiezen, of soms een zorgtraject ingaan. In enkele gevallen verdwijnen jongeren van de radar.

Interpretatie van de resultaten

Een eerste bevinding is dat de geïnterviewde professionals de warme en veilige groepsdynamiek tussen jongeren benoemen als een van de belangrijkste succesfactoren. Deze bevinding sluit aan bij de inzichten uit de literatuur waarin een gevoel van verbondenheid en sociale veiligheid wordt gezien als een voorwaarde voor persoonlijke groei en motivatie (Ryan & Deci, 2000). Binnen een context waarin jongeren vaak negatieve schoolervaringen hebben opgedaan, kan een positief groepsklimaat bijdragen aan hernieuwd vertrouwen in zichzelf en in anderen (Heemskerk et al., 2018a).

Daarnaast benadrukken meerdere professionals dat het traject niet als onderwijs wordt ervaren. Dit niet-schoolse karakter lijkt een belangrijke drempel te verlagen voor jongeren die zich eerder niet (meer) thuis voelden in het reguliere onderwijssysteem. Eerder onderzoek toont aan dat jongeren die negatieve associaties hebben met school, baat kunnen hebben bij trajecten die ruimte bieden voor ervaringsgericht leren en persoonlijke ontwikkeling in plaats van traditionele onderwijsstructuren (De Witte & Mazrekaj, 2017; Heemskerk et al., 2018b).

Ook ouderbetrokkenheid wordt door verschillende professionals benoemd als een succesfactor. Hoewel deze bevinding gebaseerd is op de perceptie van verwijzers, sluit het aan bij de literatuur waarin ouderbetrokkenheid wordt gezien als een belangrijke beschermende factor tegen schooluitval (Nederlands Jeugdinstituut, z.d.-a; Deen et al., 2017). In de literatuur is ouderbetrokkenheid binnen vsv-trajecten beperkt onderzocht, waardoor onvoldoende bekend is welke vormen van samenwerking met ouders effectief zijn in deze context. Tegelijkertijd is bekend dat het bereiken van ouders met een kwetsbare sociaaleconomische positie, waar bij vsv'ers gemiddeld vaker sprake van is dan bij niet- vsv'ers, niet vanzelfsprekend is (Lyche, 2010). De bevindingen uit dit onderzoek suggereren dat het Back on Traxx-traject in zekere mate in staat is om de ouders te betrekken, maar hoe dit zich verhoudt tot andere trajecten en hoe deze betrokkenheid precies vorm krijgt en door ouders wordt ervaren, blijft onduidelijk en verdient nader onderzoek.

De resultaten met betrekking tot de ervaring van beperkte communicatie sluiten aan bij bevindingen uit eerdere evaluaties van samenwerkingsprojecten tussen onderwijs en zorg, waarin het ontbreken van structurele afstemming regelmatig wordt genoemd als risicofactor voor discontinuïteit (Heemskerk et al., 2018a; Van der Gaag et al., 2020). Een mogelijke verklaring hiervoor is dat betrokken organisaties verschillende werkwijzen, prioriteiten en verantwoordingsstructuren hanteren, waardoor duurzame samenwerking moeilijk te borgen is. Daarnaast wordt door een aantal professionals gewezen op verbeterpunten voor de professionaliteit en structuur binnen de uitvoering van het traject. Deze observatie kan erop duiden dat de kwaliteit van de begeleiding sterk afhankelijk is van individuele uitvoerders, wat ook in andere onderzoeken naar maatwerktrajecten als aandachtspunt wordt genoemd (Yassine et al., 2024).

Wat betreft de geschiktheid van het traject, geven professionals aan dat het Back on Traxx-traject met name passend is voor jongeren die behoefte hebben aan persoonlijke ontwikkeling en dagstructuur, maar minder geschikt lijkt voor jongeren met zwaardere psychische problematiek of uitsluitend loopbaanvragen. Dit sluit aan bij eerdere bevindingen van De Witte & Mazrekaj (2017), waarin wordt gesteld dat interventies tegen schooluitval het meest effectief zijn wanneer ze aansluiten bij de individuele ondersteuningsbehoefte van jongeren. Tegelijkertijd laat dit zien dat het traject zich bevindt op het snijvlak tussen onderwijs en zorg, wat vraagt om duidelijke afbakening van doelgroepen en verantwoordelijkheden.

Tot slot beschrijven professionals dat jongeren na afronding van het traject verschillende paden bewandelen. Sommige jongeren oriënteren zich op vervolgonderwijs, anderen kiezen voor werk of een zorgtraject, en een deel verdwijnt uit beeld. Hoewel het hoofddoel van het traject is om jongeren te begeleiden naar onderwijs of werk, benadrukken de professionals dat het traject in de praktijk ook kan fungeren als een betekenisvol '*turning point*'. Dit roept de vraag op of het succes van dergelijke trajecten aansluitend moet worden afgemeten aan formeel schoolsucces, of dat het ervaren van persoonlijke ontwikkeling en het zetten van eigen stappen ook als een waardvol resultaat gezien kan worden (Dupéré et al., 2015; Pillemer, 2001).

Limitaties

Zoals eerder in het methodehoofdstuk onder het kopje *participanten* is besproken, was de onderzoeker afhankelijk van de oprichter voor het werven van participanten. Deze afhankelijkheid kan invloed hebben gehad op de selectie van deelnemers, waardoor sommige perspectieven mogelijk ondervertegenwoordigd zijn. Hoewel de oprichter was verzocht een *maximal variation sample* samen te stellen en er geen expliciete aanwijzingen zijn dat haar selectie de inhoud van de interviews heeft gestuurd, moet rekening worden gehouden met het feit dat de onderzoeker beperkte controle had over welke professionals deelnamen aan het onderzoek (Rossi et al., 2018).

Op verzoek van de ethische commissie is besloten om geen specifieke achtergrondkenmerken van de participanten te beschrijven, ook niet in een samenvattende beschrijving. Dit had als voordeel dat de professionals zich waarschijnlijk vrijer voelden om open over hun ervaringen te spreken, omdat zij wisten dat hun identiteit niet herkenbaar zou zijn in het onderzoek. Een nadeel hiervan is dat de lezer minder inzicht krijgt in de achtergrond van de participanten.

Van tevoren was in een overleg tussen de onderzoeker, hoofdonderzoeker en oprichter afgesproken aan welke voorwaarden deze participanten moesten voldoen. Het moesten mensen zijn die één of meerdere jongeren hadden verwezen naar het Back on Traxx-traject vanuit hun rol als onderwijsprofessional, zorgprofessional of gemeentelijke professional. Dit onderscheid tussen drie verschillende soorten verwijzers die betrokken zijn bij het traject is door de oprichter uitgelegd aan de onderzoekers. Dit onderscheid is daarom aangehouden in het theoretisch kader. Op het moment dat de onderzoeker de verschillende verwijzers ging interviewen, werd duidelijk dat iedereen wel op een manier betrokken was bij de verwijzing van de jongere, maar in zes gevallen waren zij niet degene die de jongere had verwezen. Zij waren bijvoorbeeld niet degene die met de jongere mee is geweest naar het intakegesprek. De interviewleidraad is echter wel gericht op het interviewen van een verwijzer, op een professional die de jongere van dichtbij begeleidt in het proces, maar dit was in zes gevallen niet de situatie. Hierdoor konden deze participanten op sommige vragen geen antwoord

geven. De participanten die wel beschouwd kunnen worden als verwijzer, waren in staat een completer verhaal te vertellen over hun ervaringen met het traject. Zij konden met duidelijke voorbeelden de ervaren succesfactoren en knelpunten onderbouwen. De participanten die ervaringen als verwijzer misten, gaven vaker antwoord gebaseerd op hun persoonlijke ervaringen met de oprichter van het traject. Om selectiebias te beperken, is het in vervolgonderzoek aan te bevelen de werving binnen opdrachtonderzoek niet uitsluitend door de opdrachtgever te laten uitvoeren. Door daarnaast minimaal één andere onafhankelijke partij bij de werving te betrekken, behouden onderzoekers meer regie over wie wordt benaderd, zodat de steekproef beter aansluit bij de vooraf gestelde criteria (Hoekstra et al., 2020).

De interviewleidraad bleek tijdens de interviews wat aan de korte kant. Dit kan deels liggen aan het gegeven dat een groot deel van die participanten niet nauwkeurig genoeg aansloot bij de vooropgestelde voorwaarden waaraan participanten moesten voldoen. Daarnaast bevat de interviewleidraad ook wat overlappende thema's. De antwoorden die gegeven werden op de vragen over de ervaren knelpunten, konden ook geïnterpreteerd worden als verbeterpunten. In de interviews werd dan ook geregeld als verbeterpunt of aanbeveling het oplossen van de ervaren knelpunten benoemd. Echter was het inventariseren van verbeterpunten wel een belangrijk doel van het onderzoek, en het expliciet vragen naar verbeterpunten kan participanten uitlokken een ander soort antwoord te geven. Dit sluit aan bij inzichten uit interviewliteratuur waaruit blijkt dat de vraagstelling en interactie in interviews invloed hebben op de antwoorden die respondenten geven (De la Croix et al., 2018). In een vervolgonderzoek is het waardevol om te blijven vragen naar de verbeterpunten, ook al wordt er soms geen nieuwe informatie door verkregen.

Om de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid uit te kunnen rekenen zijn twee transcripten, de interviewleidraad en een conceptversie van het codeerschema met een medestudent gedeeld. Het percentage van overeenkomst bedroeg 59%. Mogelijk is het percentage beïnvloed door de verschillen in voorkennis of doordat de beschrijvingen van de codes op dat moment nog ontbraken in het codeerschema. De onderzoeker heeft na het delen van het codeerschema met haar medestudent het codeerschema aangevuld met beschrijvingen of citaten. In dit proces zijn ook nog enkele codes samengevoegd, waardoor het uiteindelijke codeerschema zeven minder codes bevat. Mogelijk was de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid hoger geweest als de medestudent de definitieve versie van het codeerschema had gebruikt (Bijlage D).

Tijdens het onderzoek heeft de onderzoeker geprobeerd neutraal te blijven in de gesprekken met de professionals en haar invloed op het onderzoek te beperken. Desondanks is het mogelijk dat haar aanwezigheid bij de eindpresentatie van de meest recente groep en het contact met de oprichter gedurende het onderzoeksproces invloed hebben gehad op de manier waarop zij doorvroeg en interpretaties maakte. Ook had de onderzoeker vooraf verwachtingen over de rol van

de professionals, gebaseerd op het projectplan, waardoor sommige vragen achteraf minder goed aansluiten bij professionals die geen ervaring hadden met bijvoorbeeld het intake-, tussentijdse of eindgesprek van het traject. Als zo'n situatie zich voordoede vond de onderzoeker het lastig om een alternatieve vraag te stellen aan de professional om op die manier wellicht alsnog informatie te krijgen over het betreffende onderwerp.

Implicaties en aanbevelingen

Het huidige onderzoek laat zien dat de professionals binnen het traject zowel succesfactoren als knelpunten ervaren, dit zijn de persoonlijke ervaringen van tien verschillende professionals. Het onderzoek biedt echter geen beoordeling van de effectiviteit of kwaliteit van het Back on Traxx-traject. De kracht van dit onderzoek is dat het de ervaringen van verwijzende professionals diepgaand belicht binnen één specifiek traject. Door deze perspectieven te combineren met het parallelle onderzoek naar oud-deelnemers, ontstaat een veelzijdig en uniek beeld van de werking van het Back on Traxx-traject in de praktijk. De focus op één traject maakt het mogelijk om concrete en passende verbeterpunten te formuleren.

Dit onderzoek richt zich op de ervaringen van de verwijzers en een medestudent heeft haar onderzoek gericht op de ervaringen van oud-deelnemers; de ervaringen van ouders zijn niet onderzocht, omdat dit een derde onderzoeker zou vereisen. In dit onderzoek benoemen zes professionals de ouderbetrokkenheid als succesfactor binnen het traject, alleen dit zijn de indirecte ervaringen van de professionals. Het zou waardevol zijn om in een vervolgstudie naar de ervaringen van ouders van oud-deelnemers te vragen, om op die manier vanuit het perspectief van de ouders te horen hoe zij de betrokkenheid ervaren.

In de interviews zijn er aan de betrokken professionals geen expliciete vragen gesteld over de organisatorische factoren zoals beleidsrichtlijnen, druk vanuit leerplicht of beschikbare alternatieven die kunnen meespelen in de overwegingen voor een verwijzing. In vervolgonderzoek is het waardevol om deze beslissingstrajecten systematisch in kaart te brengen, zodat beter kan worden begrepen hoe verwijzingen tot stand komen en hoe het traject kan aansluiten op de behoeften van jongeren en verwijzers.

Daarnaast blijkt uit de interviews dat er ruimte is voor verbetering in de samenwerking en afstemming tussen het traject en de betrokken verwijzers. Verwijzers hebben soms onvoldoende zicht op de inhoud en opzet van het traject, wat de doorverwijzing kan bemoeilijken en de verwachtingen kan verstoren. Dit geldt niet alleen voor dit specifieke traject, maar dit is een breder punt van aandacht. In eerder onderzoek wordt beschreven dat de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp in de praktijk vaak wordt belemmerd door verschillen in werkwijzen, taal en verantwoordelijkheden (Heemskerk et al., 2018a; Van der Gaag et al., 2020; Yassine et al., 2024). Het

is daarom aan te raden dat het traject de samenwerking met verwijzers verder structureert door: (1) duidelijke informatie te bieden over de inhoud, opzet en doelstelling van het traject en (2) expliciet de rollen en verantwoordelijkheden van zowel trajectbegeleiders als verwijzers af te stemmen.

Al met al laat dit onderzoek zien dat het diepgaand verkennen van één traject waardevolle inzichten oplevert die kunnen bijdragen aan een gerichte verbeteringen en beter afgestemde ondersteuning voor jongeren, verwijzers en betrokkenen.

Literatuurlijst

- Allen, C. W., Diamond-Myrsten, S., & Rollins, L. K. (2018). School absenteeism in children and adolescents. *American Family Physician*, 98(12), 738–744.
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/30525360/>
- Allen, J. P., & Meng, C. M. (2010). *Voortijdige schoolverlaters: Aanleidingen en gevolgen*. Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt. <https://cris.maastrichtuniversity.nl/ws/portalfiles/portal/580238/guid-b931e9a6-e8b9-4e8f-ba9d-9e66f17c1b15-ASSET1.0.pdf>
- Bakker, K., & Wielenga, L. (2020). *Vsv'ers en werk in tijden van een aantrekkende arbeidsmarkt. Rapportage*. Centraal Bureau voor de Statistiek. <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-bdc6880b-4c51-40f4-9261-920725010630/pdf>
- Beckers, I., & Traag, T. (2005). *Met een startkwalificatie betere kansen op de arbeidsmarkt. Sociaal-economische Trends*, 2005(4). Centraal Bureau voor de Statistiek. <https://www.cbs.nl/-/media/imported/documents/2005/44/2005-k4-v4-pub.pdf>
- Blom, M, J. Oudhof, R.V. Bijl, en B.F.M. Bakker, 2005, Verdacht van criminaliteit: allochtonen en autochtonen nader bekeken, CBS en WODC.
https://repository.wodc.nl/bitstream/handle/20.500.12832/17/ca2005-2-volledige-tekst_tcm28-68014.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Boeree, A. (2025). *Projectplan VSV-traject "Back on Traxx"* [Ongepubliceerd manuscript].
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- CBS Statline. (z.d.). <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/84780NED/table>
- Deen, C., Donker, A., Fafieanie, V., Hublart, P., Schaardenburgh, E. V., Wagemans, R., Wijnen, B., & Nederlands Jeugdinstituut. (2017). *Kansen voor jongeren in kwetsbare posities*. Nederlands Jeugdinstituut. <https://www.oranjefonds.nl/sites/default/files/atoms/files/NJi%20Vooronderzoek%20Meer%20Kansen%20voor%20Jongeren.pdf>
- De la Croix, A., Barret, A., & Stenfors, T. (2018). How to...do research interviews in different ways. *The Clinical Teacher*, 15(6), 451–456. <https://doi.org/10.1111/tct.12953>
- De Witte, K., & Mazrekaj, D. (2017). Vroegtijdig schoolverlaten. Evidence based aanbevelingen. *De Geslaagde School*, 85. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.11646.43849>
- Dupéré, V., Leventhal, T., Dion, E., Crosnoe, R., Archambault, I., & Janosz, M. (2015). Stressors and turning points in high school and dropout: A stress process, life course framework. *Review of Educational Research*, 85(4), 591–629. <https://doi.org/10.3102/0034654314559845>
- Eimers, T. (m.m.v. Bekhuis, H.). (2006). *Vroeg is nog niet voortijdig: Naar een nieuwe beleidstheorie voortijdig schoolverlaten*. Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt. <https://kbanijmegen.nl/wp-content/uploads/2023/02/Vroeg-is-nog-niet-voortijdig.pdf>
- Heemskerk, I., van Eck, E., Buisman, M., & Sligte, H. (2018a). *Evaluatie van het programma Kansen Voor Jongeren van het Oranje Fonds*. Kohnstamm Instituut. <https://www.oranjefonds.nl/sites/default/files/atoms/files/Kohnstamm%20-%20Op%20weg%20naar%20een%20startkwalificatie.pdf>
- Heemskerk, I., van Eck, E., & Buisman, M. (2018b). Maatwerktrajecten voor voortijdig schoolverlaters. Ontwikkelingen in het denken, gerelateerd aan de visie van Kohnstamm. *Pedagogische Studiën*, 95(5/6). <https://pedagogischestudien.nl/article/view/14065>
- Hoekstra, F., Mrklas, K.J., Khan, M. et al. A review of reviews on principles, strategies, outcomes and impacts of research partnerships approaches: a first step in synthesising the research

- partnership literature. *Health Res Policy Sys* 18, 51 (2020). <https://doi.org/10.1186/s12961-020-0544-9>
- Legard, R., Keegan, J., & Ward, K. (2003). In-depth interviews. In J. Ritchie & J. Lewis (Eds.), *Qualitative research practice: A guide for social science students and researchers* (pp. 138–169). SAGE Publications.
- Lyche, C. (2010). *Taking on the completion challenge: A literature review on policies to prevent dropout and early school leaving* (OECD Education Working Papers No. 53). OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/5km4m2t59cmr-en>
- Ministerie van Algemene Zaken. (2025, 8 januari). *Aanpak voortijdig schoolverlaten (vsv)*. Rijksoverheid.nl <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/vsv/aanpak-voortijdig-schoolverlaten-vsv>
- Nederlands Jeugdinstituut. (2024, 7 juni). *Cijfers over voortijdig schoolverlaten*. <https://www.nji.nl/cijfers/voortijdig-schoolverlaten>
- Nederlands Jeugdinstituut. (z.d.-a) *Risicofactoren en beschermende factoren voortijdig schoolverlaten en verzuim*. <https://www.nji.nl/schoolaanwezigheid-en-schoolverzuim/risicofactoren-en-beschermende-factoren>
- Nederlands Jeugdinstituut. (z.d.-b). *Wanneer spreken we van thuiszitters?* <https://www.nji.nl/schoolaanwezigheid-en-schoolverzuim/wanneer-spreken-we-van-thuiszitters>
- Nederlands Jeugdinstituut. (z.d.-c). *Wat werkt bij het bevorderen van schoolaanwezigheid en het terugdringen van schoolverzuim?* <https://www.nji.nl/schoolaanwezigheid-en-schoolverzuim/wat-werkt>
- Pellegrini, M., Pannone, C., Fadda, D., Scalas, L. F., Vivanet, G., & Neitzel, A. (2025). Protocol: Prevention, intervention, and compensation programs to tackle school dropout: An evidence and gap map. *Campbell Systematic Reviews*, 21(1). <https://doi.org/10.1002/cl2.70032>
- Pillemer, D. B. (2001). Momentous events and the life story. *Review of General Psychology*, 5, 123–134. <https://doi.org/10.1037/1089-2680.5.2.123>
- Sociaal en Cultureel Planbureau, Broek, A. van D., Broere, J., Dagevos, J., Eggink, E., Geurkink, B., Goderis, B., Heide, A. van D., Herweijer, L., Huijnk, W., Iedema, J., Josten, E., Klerk, M. D., Muns, S., Noije, L. V., Postma, D., Schellingerhout, R., Verbeek-Oudijk, D., Versantvoort, M., ... Vonk, F. (2024). Koersen op kwaliteit van de samenleving. In L. Vermeij, Y. D. Kluizenaar, M. Reijnders, & M. Coenders (Reds.), *Sociale en Culturele Ontwikkelingen 2024*. (pp. 22-23). Sociaal en Cultureel Planbureau. <https://www.scp.nl/site/binaries/site-content/collections/documents/2024/03/27/sociale-en-culturele-ontwikkelingen-2024/Koersen+op+kwaliteit+van+de+samenleving+-+Sociale+en+Culturele+Ontwikkelingen+2024.pdf>
- Rossi, P. H., Lipsey, M. W., & Henry, G. T. (2018). *Evaluation. A systematic approach* (revised 8th ed.). ISBN: 9781506386607. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Rumberger, R. W. (2011). *Dropping out: Why students drop out of high school and what can be done about it*. Harvard University Press. <https://doi.org/10.4159/harvard.9780674063167>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25(1), 54–67. <https://doi.org/10.1006/ceps.1999.1020>
- Tavernier, R., & Willoughby, T. (2011). Adolescent turning points: The association between meaning-making and psychological well-being. *Developmental Psychology*, 48(4), 1058–1068. <https://doi.org/10.1037/a0026326>

- Traag, T., Marie, O., & van der Velden, R. (2010). Risicofactoren voor voortijdig schoolverlaten en jeugdcriminaliteit. *Bevolkingstrends, 2e kwartaal 2010*. Centraal Bureau voor de Statistiek. <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2010/27/risicofactoren-voor-voortijdig-schoolverlaten-en-jeugdcriminaliteit>
- Van der Gaag, M., Snell, N., Bron, G., Emerencia, A., Blaauw, F., Heemskerk, I., Petit, R., Kunnen, S., & de Jonge, P. (2018). *Voortgangsonderzoek: Aanpak van voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie (eindrapport)*. Rijksuniversiteit Groningen. <https://research.rug.nl/nl/publications/ac5ee5cf-e249-4452-ae19-0b8f730d5127>
- Van der Gaag, M., Snell, N., Bron, G., & Kunnen, S. (2020). *Voortijdig schoolverlaten voorkomen: Perspectieven van wetenschap, praktijk en beleid*. Uitgeverij Acco. <https://research.rug.nl/nl/publications/a9c0bf75-f201-4de5-a816-39126012ea32>
- Van der Steeg, M., Webbink, D., & Centraal Planbureau. (2006). *Voortijdig schoolverlaten in Nederland: Omvang, beleid en resultaten* (CPB Document). Centraal Planbureau. <https://www.cpb.nl/sites/default/files/publicaties/download/voortijdig-schoolverlaten-nederland-omvang-beleid-en-resultaten.pdf>
- Yassine, D., Van de Gevel, M., Soeterik, I., Verstappen, M., & Boukrina, I. (2024). *Eindrapportage evaluatiestudie naar het Regionaal Programma Voortijdig Schoolverlaten 2020-2024 van Ferm*. <https://www.ferm-s3h.nl/wp-content/uploads/2025/05/Eindrapportage-evaluatiestudie-naar-het-regionaal-programma-voortijdig-schoolverlaten-2020-2024.pdf>

Bijlagen

Bijlage A: Interviewleidraad verwijzer

Introductie

[Onderzoeker stelt zichzelf voor]. Om te beginnen wil ik u bedanken dat u deel wilt nemen aan het onderzoek. Ik wil u graag een aantal vragen stellen over uw ervaring met het doorverwijzen van een of meerdere voortijdig schoolverlaters naar het traject De oude manege/Het suikerterrein. Ik ben benieuwd naar de ervaren succesfactoren en knelpunten die u heeft ondervonden met dit specifieke traject. De antwoorden die u geeft worden anoniem verwerkt. Heeft u nog vragen voordat we beginnen met het interview? Vind u het goed dat ik nu de opname start?

Gegevens van de verwijzer	
Naam	
Leeftijd	
Hoe identificeer je jezelf? (Vrouw/man/non-binaire/anders)	
Functie	
Organisatie	
Aantal doorverwijzingen	
Jaar van doorverwijzingen	
Datum	

Onderwerp	Hoofdvraag	Probes
Intro	Kunt u iets vertellen over uzelf en uw functie als onderwijsprofessional/leerplichtambtenaar-doorstroomcoach/hulpverlener?	

Signalering voortijdig schoolverlaten	• Hoe herkent u een voortijdig schoolverlater? • Hoe bepaalt u of jongere mogelijk baat heeft bij een doorverwijzing naar een hulptraject zoals De oude manege/Het suikerterrein?	• In welke mate komt u in uw werk (mogelijke) voortijdig schoolverlaters tegen? • Wat is het punt waarop u een jongere doorverwijst naar een traject als De oude manege/Het suikerterrein? • Zijn er dingen die u zelf onderneemt om de jongere te ondersteunen voordat u doorverwijst?
Motivatie voor specifiek het traject De oude manege/Het suikerterrein	• Hoe heeft u besloten om de jongere(n) te verwijzen naar het traject De oude manege/Het suikerterrein? • Via welke weg bent u bekend geraakt met het traject De oude manege/Het suikerterrein? • Wanneer vindt u dat het traject De oude manege/Het suikerterrein wel en niet geschikt is voor een (voortijdig schoolverlater) jongere?	• In welke 3 woorden zou u het traject De oude manege/Het suikerterrein omschrijven? • Heeft u ervaringen met andere trajecten? Zo ja, kunt u daar wat over vertellen?

Ervaren impact op jongeren	• Welke veranderingen heeft u waargenomen bij de jongere(n) na afronding van het traject? • Hoe kijkt de jongere volgens u naar zijn of haar toekomst wat betreft opleiding of werk?	• Kunt u iets vertellen over hoe de jongere in zijn of haar vel leek te zitten na het traject? • Wat viel u op in het zelfvertrouwen of het beeld dat de jongere van zichzelf heeft? • Hoe ging de jongere met anderen om, bijvoorbeeld in contact met leeftijdsgenoten of volwassenen? • Kunt u iets vertellen over hoe de jongere omgaat met zelfstandigheid of eigen verantwoordelijkheid? • Heeft u veranderingen gezien in de thuissituatie of de dagelijkse structuur van de jongere? • Wat is u opgevallen aan het netwerk rondom de jongere, bijvoorbeeld contact met ouders of anderen in de buurt?
-----------------------------------	---	---

Contact en samenwerking met het traject	- Kunt u wat vertellen over het contact en de samenwerking met het traject De oude manege/Het suikerterrein tijdens en na de doorverwijzing? - In welke mate voelde u zich betrokken bij het traject (van de verwezen jongere)?	- Hoe verliep het eerste contact met het traject? - Wat is uw ervaring met de communicatie rondom de intake? - Wat is uw ervaring met de communicatie rondom de voortgang? - Wat is uw ervaring met de communicatie rondom de afronding van het traject? - Hoe is de samenwerking in vergelijking met andere trajecten of organisaties waar u jongeren naar doorverwijst? - Wat draagt volgens u bij aan een goede samenwerking?
Ervaren succesfactoren	- Welke factoren dragen volgens u bij aan een succesvolle doorverwijzing aan het traject De oude manege/Het suikerterrein? - Wat maakt dat u vertrouwen hebt in dit traject voor jongeren?	- Wat verloopt volgens u goed in het proces van doorverwijzen? - Is er iets in de werkwijze van De oude manege/Het suikerterrein dat u als positief onderscheidend van andere soorten trajecten ervaart?
Ervaren knelpunten	Welke belemmeringen heeft u ervaren bij het doorverwijzen van de jongere(n) naar het traject De oude manege/Het suikerterrein?	- Wat vindt u lastig aan het doorverwijzen van een jongere naar De oude manege/Het suikerterrein? - Zijn er praktische of organisatorische problemen waar u wel eens tegenaan bent gelopen?

Aanbevelingen voor verbeterpunten	• Wat zijn volgens u verbeterpunten voor het traject De oude manege/Het suikerterrein?	• Als u één ding mocht veranderen aan het traject, wat zou dat dan zijn? (toevoegen/weglaten) • Wat zou u helpen om het doorverwijzen makkelijker of effectiever te maken? • Zijn er dingen die jongeren of ouders met u hebben gedeeld, die volgens u als input kunnen dienen om het traject te verbeteren?
Laatste vraag	• Zijn er nog dingen die we niet hebben besproken, maar die je wel graag kwijt zou willen?	

Protocol: Omgaan met ongemak tijdens interviews

Doel van dit protocol: Het waarborgen van een respectvolle, veilige en open sfeer tijdens interviews, en het bieden van handvatten bij lastige of onvoorziene situaties.

1. Tijdens het interview

- **Signaleer ongemak**

Let op non-verbale en verbale signalen van ongemak bij de respondent, zoals:

- **Lichaamstaal**
 - Wegdraaien van het lichaam of hoofd
 - Armen over elkaar
 - Onrustige bewegingen (bijv. friemelen, tikken met vingers)
 - Voortdurend verschuiven op de stoel
- **Gezichtsuitdrukking**
 - Fronsens, strakke kaak, gespannen mond
 - Wegkijken of oogcontact vermijden
 - Onrustige blik of veel knipperen met de ogen
- **Ademhaling en stemgebruik**
 - Versnelde of hoorbaar diepe ademhaling
 - Trillende stem of haperingen
 - Langer stilvallen dan eerder in het gesprek
- **Aarzeling of ontwijkend taalgebruik**
 - "Daar wil ik liever niet op ingaan..."
 - "Dat is moeilijk om te zeggen..."
- **Verandering in toon of tempo**

- Kortaf of defensief antwoord
 - Plotseling sneller of juist trager praten
- **Tegenvragen of terugkaatsen**
 - "Waarom vraag je dat eigenlijk?"
 - "Wat bedoel je daar precies mee?"
- **Inconsistenties**
 - De respondent wijkt plotseling af van het onderwerp
 - Antwoorden worden vaag of oppervlakkig
- **Reageer sensitief**

Als je één of meerdere signalen van ongemak signaleert:

 - Blijf zelf kalm en geduldig.
 - Vraag of de respondent zich oké voelt bij het bespreken van het onderwerp.
 - Zo ja, erken dat sommige onderwerpen lastig zijn en dat de respondent de tijd mag nemen om de vraag te beantwoorden. Herhaal ook dat jullie even pauze kunnen nemen (bijv. iets te drinken halen, even naar buiten of naar het toilet).
 - Zo nee, erken dat sommige onderwerpen lastig zijn en dat het oké is om ze niet te beantwoorden. Vraag of de respondent:
 - Door wil gaan naar het volgende onderwerp;
 - Even pauze wil nemen (bijv. iets te drinken halen, even naar buiten of naar het toilet);
 - Of wil stoppen met het interview.

2. Direct na het interview

• Rond goed af

Als je het volledige interview hebt kunnen afnemen:

- Vraag hoe de respondent het interview heeft ervaren.
- Vraag of jij iets anders had kunnen doen zodat de respondent zich minder ongemakkelijk had gevoeld. Zo ja, bied je excuses aan en bedank de respondent voor de eerlijkheid.
- Vraag of de respondent nu behoefte heeft aan een luisterend oor van iemand anders. Zo ja, vraag of de respondent iemand heeft om mee te praten. Zo nee, wijs de respondent op de Luisterlijn (24/7 bereikbaar via 088 - 0767 000, chat of email (www.deluisterlijn.nl)).
- Herhaal dat niemand behalve jij de privacygevoelige antwoorden te horen en zien krijgt.
- Herhaal dat de respondent de uitgeschreven versie van het interview mag lezen en controleren.
- Geef aan dat de respondent altijd contact op mag nemen met jou of met je begeleider als de respondent nog iets kwijt wil over hoe het interview ging.

Als je het interview op verzoek van de respondent hebt moeten stoppen:

- Bied je excuses aan voor de ontstane ongemakkelijke situatie.
- Vraag of de respondent nu behoefte heeft aan een luisterend oor van iemand anders. Zo ja, vraag of de respondent iemand heeft om mee te praten. Zo nee, wijs de respondent op de Luisterlijn (24/7 bereikbaar via 088 - 0767 000, chat of email (www.deluisterlijn.nl)).
- Vraag of je op een later moment, wanneer de emoties minder hoog zijn, contact op mag nemen om na te bespreken wat er is gebeurd.

3. Follow-up

- **Licht je begeleider per mail of telefonisch z.s.m. in over de voorgedane situatie. Deze plant z.s.m. een gesprek met je in om na te bespreken wat er is gebeurd.**
- **Neem, na dit gesprek met je begeleider, contact op met de respondent.**

Als je het volledige interview hebt kunnen afnemen:

- Stuur de uitgeschreven versie van het interview toe en vraag de respondent deze te lezen en controleren.
- Geef aan dat de respondent altijd contact op mag nemen met jou of met je begeleider als de respondent nog iets kwijt wil over hoe het interview ging.
- Wijs de respondent nogmaals op de Luisterlijn.
-

Als je het interview op verzoek van de respondent hebt moeten stoppen:

- Vraag hoe de respondent het interview heeft ervaren.
- Vraag of jij iets anders had kunnen doen zodat de respondent zich minder ongemakkelijk had gevoeld. Zo ja, bied je excuses aan en bedank de respondent voor de eerlijkheid.
- Geef aan dat de respondent altijd contact op mag nemen met jou of met je begeleider als de respondent nog iets kwijt wil over hoe het interview ging.
- Wijs de respondent nogmaals op de Luisterlijn.
- Vraag of jullie het interview op een later moment kunnen voortzetten.
 - Zo ja, plan een nieuw moment
 - Zo nee, vraag of je de wel gegeven antwoorden alsnog mag verwerken (stuur dan een uitgeschreven versie ter controle) of dat de respondent zich volledig wil terugtrekken uit het onderzoek (verwijder dan alle gegevens van de respondent).

Bijlage B: Informatiebrief verwijzer

INFORMATIE OVER HET ONDERZOEK

VERSIE VOOR DEELNEMERS

“SUCCEFACTOREN EN KNELPUNTEN BIJ DE DOORVERWIJZING NAAR HET ‘BACK ON TRAXX-TRAJECT’: EEN KWALITATIEF ONDERZOEK ONDER VERWIJZERS.”

PED-2425-S-0051

➤ **Waarom krijg ik deze informatie?**

Voor een masterscriptie van de opleiding Onderwijswetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen doet een student onder begeleiding onderzoek naar de succesfactoren en knelpunten die door verwijzers ervaren worden bij het ‘Back on Traxx-traject’ (eerder bekend onder de naam vsv Oude Manege of het Suikerterrein). Het onderzoek vindt plaats in opdracht van [naam opdrachtgever]. De opdrachtgever is oprichter van het Back on Traxx-traject en wil graag weten hoe de verschillende verwijzers het traject ervaren. Het onderzoek wordt begeleid door dr. Mariëtte Hingstman. U ontvangt deze informatie omdat u als verwijzer betrokken bent (geweest) bij het ‘Back on Traxx-traject’ en hebt laten weten dat u interesse heeft om mee te doen. Met deze brief willen wij u informatie geven en vragen om deel te nemen aan het onderzoek.

➤ **Moet ik meedoen aan dit onderzoek?**

Meedoen aan het onderzoek is vrijwillig. Wel is uw toestemming nodig. Lees deze informatie daarom goed door. Stel alle vragen die u misschien heeft, bijvoorbeeld omdat u iets niet begrijpt. Pas daarna besluit u of u wilt meedoen. Als u besluit om niet mee te doen, hoeft u niet uit te leggen waarom, en zal dit geen negatieve gevolgen voor u hebben. Dit recht geldt op elk moment, dus ook nadat u hebt toegestemd in deelname aan het onderzoek.

➤ **Waarom dit onderzoek?**

Het doel van het onderzoek is inzicht krijgen in de ervaringen van verwijzers bij het doorverwijzen van voortijdig schoolverlaters naar het ‘Back on Traxx-traject’. Er wordt onderzocht welke factoren mogelijk bijdragen aan een succesvolle doorverwijzing en welke knelpunten verwijzers ervaren. De uitkomsten van het onderzoek kunnen worden gebruikt om het traject en de samenwerking met verwijzers te versterken.

➤ **Wat vragen we van u tijdens het onderzoek?**

Op het moment dat u heeft besloten te willen deelnemen, zal de student een diepte-interview met u inplannen dat ongeveer één uur zal duren. Het interview zal plaatsvinden in augustus, september of oktober 2025. Het interview kan plaatsvinden in een rustige ruimte op een locatie van de Rijksuniversiteit Groningen, maar u mag ook een andere locatie voorstellen. De volgende gegevens zullen aan u worden gevraagd: naam, leeftijd, gender, functie, organisatie, ervaringen met voortijdig schoolverlaters en ervaringen met het ‘Back on Traxx-traject’. Voor het interview heeft de student een interviewleidraad ontworpen met open vragen. Met uw toestemming zal een audio-opname van het interview worden gemaakt, zodat de student uw antwoorden later kan terugluisteren. Als u dat wilt, mag u de uitgeschreven versie van het interview ook lezen en controleren.

➤ **Welke gevolgen kan deelname hebben?**

Deelname aan het onderzoek geeft u de kans om uw ervaringen te delen. U draagt bij aan meer kennis over het Back on Traxx-traject, wat kan helpen om het traject te verbeteren. Een mogelijk risico voor u zou kunnen zijn dat u sommige vragen onprettig vindt om te beantwoorden. Mocht u tijdens het interview ongemak ervaren, dan mag u altijd een vraag overslaan, pauzeren of het interview stoppen. Als u na afloop nog iets kwijt wilt over het interview, kunt u contact opnemen

met de student die u interviewde, de begeleider van het onderzoek (Mariëtte Hingstman: m.hingstman@rug.nl / +31631984918), of met een onafhankelijk luisterend oor via de Luisterlijn (www.deluisterlijn.nl / 088 0767 000).

➤ **Hoe gaan we met uw gegevens om?**

De gegevens worden verwerkt met als doel het schrijven van een masterscriptie als onderdeel van de studie Onderwijswetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen. De privacygevoelige informatie is alleen voor de student die u interviewt zichtbaar. Uw persoonlijke gegevens en privacygevoelige gegevens met betrekking tot uw werk en de betrokken jongeren worden niet met derden gedeeld. Na afronding van het onderzoek zal de student deze privacygevoelige gegevens verwijderen.

Uw gegevens zullen strikt vertrouwelijk worden verwerkt. De gegevens worden opgeslagen in een beveiligde omgeving van de Rijksuniversiteit Groningen, waar alleen de student toegang toe heeft. Tijdens de verwerking wordt het uitgeschreven interview gepseudonimiseerd, zodat het niet te herleiden is tot u als persoon. Mogelijk wordt uw gepseudonimiseerde interview gedeeld met één medestudent, met als doel om tot meer betrouwbare conclusies te komen.

U heeft tot 31 oktober 2025 de mogelijkheid om gegevens in te zien, te controleren of te laten verwijderen. Na deze datum zijn alle gegevens gepseudonimiseerd en verwerkt.

Na afronding van het onderzoek, naar verwachting in januari 2026, zal de masterscriptie worden gedeeld met de opdrachtgever en openbaar toegankelijk worden gemaakt via universitaire scriptiedatabases. In de masterscriptie worden pseudoniemen in plaats van echte namen gebruikt en zullen geen gegevens als gender, leeftijd, functie en type organisatie worden beschreven, ook niet over de groep geïnterviewden als geheel. U bent dus niet herleidbaar voor een lezer.

Na afronding van het onderzoek zullen de gepseudonimiseerde gegevens worden gedeeld met Mariëtte Hingstman, de begeleider, zodat zij deze gegevens 10 jaar kan bewaren in haar beveiligde omgeving van de Rijksuniversiteit Groningen. Dit sluit aan bij het beleid van de faculteit GMW. Mogelijk wordt er door haar ook een artikel geschreven of een presentatie gegeven op basis van de masterscriptie.

➤ **Wat moet u nog meer weten?**

U kunt altijd vragen stellen over het onderzoek: nu, tijdens het onderzoek, en na afloop. Dit kan door de begeleider, Mariëtte Hingstman, te e-mailen of te bellen (m.hingstman@rug.nl / +31631984918).

Heeft u vragen/zorgen over uw rechten als onderzoeksdeelnemer of de uitvoering van het onderzoek? U kunt hierover ook contact opnemen met de Ethische Commissie Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen: ec-bss@rug.nl.

Heeft u vragen of zorgen over hoe er met uw persoonsgegevens wordt omgegaan? U kunt hierover ook contact opnemen met de Functionaris Gegevensbescherming van de Rijksuniversiteit Groningen: privacy@rug.nl.

Met vriendelijke groet,
Dr. Mariëtte Hingstman

Als onderzoeksdeelnemer heeft u recht op een kopie van deze onderzoeksinformatie.

Bijlage C: Toestemmingsformulier verwijzer**GEÏNFORMEERDE TOESTEMMING****“SUCCEFACTOREN EN KNELPUNTEN BIJ DE DOORVERWIJZING NAAR HET ‘BACK ON TRAXX-TRAJECT’: EEN KWALITATIEF ONDERZOEK ONDER VERWIJZERS.”***PED-2425-S-0051*

- Ik heb de informatie over het onderzoek gelezen. Ik heb genoeg gelegenheid gehad om er vragen over te stellen.
- Ik begrijp waar het onderzoek over gaat, wat er van me gevraagd wordt, welke gevolgen deelname kan hebben, hoe er met mijn gegevens wordt omgegaan, en wat mijn rechten als deelnemer zijn.
- Ik begrijp dat deelname aan het onderzoek vrijwillig is. Ik kies er zelf voor om mee te doen. Ik kan op elk moment stoppen met meedoen. Als ik stop, hoef ik niet uit te leggen waarom. Stoppen zal geen negatieve gevolgen voor mij hebben.
- Ik geef hieronder aan waar ik toestemming voor geef.

Toestemming voor deelname aan het onderzoek en voor het maken van een audio-opname van mij als deelnemer:☐ Ja, ik geef toestemming voor deelname en voor het maken van een audio-opname☐ Nee, ik geef geen toestemming voor deelname en voor het maken van een audio-opnameToestemming voor de verwerking van mijn persoonsgegevens:☐ Ja, ik geef toestemming voor de verwerking van mijn persoonsgegevens zoals vermeld in de onderzoeksinformatie. Ik weet dat ik tot 31-10-2025 kan vragen om mijn gegevens te laten verwijderen. Ook als ik besluit om te stoppen met deelname, kan ik hierom vragen.☐ Nee, ik geef geen toestemming voor de verwerking van mijn persoonsgegevens.

Volledige naam deelnemer:	Handtekening deelnemer:	Datum:

Volledige naam aanwezige onderzoeker:	Handtekening onderzoeker:	Datum:

De aanwezige onderzoeker verklaart dat de deelnemer uitvoerig over het onderzoek is geïnformeerd.

U heeft recht op een kopie van dit toestemmingsformulier.

Bijlage D: Codeerschema

In de lijst met codes wordt onderscheid gemaakt tussen codes die op basis van de interviewleidraad te verwachten waren (**deductieve codes**) en codes die tijdens het coderen zijn ontstaan (**inductieve codes**).

Hoofd- of deelvraag	Thema	Subthema	Code	Beschrijving en/of voorbeeldcitaat
Achtergrond informatie	Signalering	Herkenning van voortijdig schoolverlater	Herkenning van de risicojongere	Professional beschrijft mogelijke kenmerken waaraan een risicojongere herkend kan worden.
		Eerste ondersteuning vóór verwijzing	Ondersteuning voorafgaand aan verwijzing	Professional omschrijft hoe diegene de jongere ondersteunt voordat het besluit valt om de verwijzen naar het traject.
Deelvraag 1	Overwegingen bij doorverwijzing	Redenen voor verwijzing	Vastzitten	“Als ik ze naar dit traject zou sturen, komt dat vooral vanuit niet onwil om te leren, maar het gewoon even niet kunnen. En daar kunnen heel veel redenen voor zijn.”
			Jongere is nog niet klaar voor het onderwijs	“Als een jongere bijvoorbeeld nog niet helemaal klaar is voor school, maar wel toe is aan een nieuwe dagstructuur in het leven. Wel naar school wil, maar dat bijvoorbeeld heel spannend vindt. (...) En vooral als school gewoon nog een stap te ver is.”
			Persoonlijke vaardigheden leren	“Ja dat is vaak wel iets als je ziet van nou er is meer nodig in persoonlijke ontwikkeling. Iemand ja heeft toch meer persoonlijke vaardigheden nodig. Ja dat vooral wel.”

			Om onderdeel te blijven van de maatschappij	“Dat is eigenlijk, willen we dat jongeren weer meedoen aan de maatschappij. En dit meisje stond er echt wel weer buiten, maar was er nu wel weer aan toe om die stap te zetten.”
			Werken aan de ‘diepere laag’	“Dus ik denk vooral de keuze was echt omdat er gewoon nog op die diepere laag wat nodig was, wat wij eigenlijk niet konden bieden. En daarom hebben we hem eigenlijk ook doorverwezen.”
			Als tussenstap naar ‘echte hulpverlening’	“Maar aan de andere kant vind ik dit traject weer een ... Dat was bijvoorbeeld bij deze dame een mooie tussenstap tot echte hulpverlening, om het zo even te zeggen. Zij vond die stap te groot. (...) En daarna was het een mooie logische volgorde voor haar.”
		Afweging bij geschiktheid	Niet verwijzen bij enkel loopbaanoriëntatieproblemen	“Het heeft tot nu toe niet te maken met studiekeus bijvoorbeeld. Daar zou ik ze ergens anders voor naar toe sturen denk ik.”
			Niet verwijzen bij niet sociale jongeren	“We hebben een paar jongeren die daar eigenlijk om het sociale aspect niet tussen passen en daar op die manier niet heel veel mee kunnen, die een veel complexere behandelingsaanpak nodig hebben.”

			Niet verwijzen bij te zware problematiek	“Daar moet je wel goed voor uitkijken dat mensen ook niet denken: oh dit ben ik, dit blijf ik. Ik heb ook wel studenten gehad die we niet hebben verwezen naar dit traject. Maar die gingen er eigenlijk vanuit: ik ben levenslang depressief, totdat ik er eens een keer een eind aan maak.”
			Jongere is er nog niet aan toe om het traject te volgen	“Kijk, ze gaan natuurlijk wel op een diepere laag met de jongeren bezig. (...) Sommige jongeren zijn er op dat moment gewoon nog niet aan toe. En dan denk ik, ga je dan in tien weken wat bereiken.”
		Praktische overwegingen	Locatie traject dichtbij huis	“Bij die ene jongen was het heel duidelijk ook locatie, dat was gewoon echt het grootste voordeel. Hij kwam niet meer in de bus en zo, dus dan is het fijn dat je dat niet hoeft te doen.”
			Oprichter Back on Traxx-traject is zelf onderdeel van de verwijzing	De professional vertelt dat de oprichter betrokken is in het doorverwijzingsproces naar het traject toe.
Deelvraag 1	Bekendheid met het traject		Eerste bekendheid met het traject	Professional vertelt over hoe diegene bekend is geraakt met het Back on Traxx-traject

			Onduidelijkheid over de nieuwe start op het Suikerunieterrein	De professional omschrijft dat er onduidelijkheid was over de nieuwe locatie op het Suikerunieterrein en over de aard van het traject na de verhuizing.
Hoofdvraag	Communicatie en samenwerking	Tijdens het traject	Korte lijntjes	“Maar het contact was goed, was kort, gewoon via de app. We hadden een app en daar konden we communiceren. En als ik moest, kon ik bellen eventueel.”
			Tussentijdse communicatie en evaluatie (frequentie, inhoud, knelpunten belang)	De professional omschrijft hoe de communicatie en evaluatie tijdens het traject verliep.
		Afronding en terugkoppeling	Aan/afwezigheid van de eindevaluatie	De professional vertelt of er wel of geen eindevaluatie plaatsgevonden heeft.
			Het traject komt de afspraken niet na met de verwijzer	De professional vertelt dat afspraken tussen het traject en hen niet worden nagekomen door het traject.
Hoofdvraag	Succesfactoren	Werkwijze en begeleiding	Begeleiders en professionals werken samen	“We hebben ook wel gezegd van: goh wat neem jij dan op je en wat neem ik dan op me. Ik heb even weer een stapje teruggedaan, want anders zou het weer te veel zijn. En als [oprichter Back on Traxx] niet in beeld was dan probeerde ik weer een stapje ... hè dat ik dan weer wat meer op de voorgrond kwam.”

			Begeleiders met verschillende achtergronden	“Ik heb het team gezien en het waren allemaal hele verschillende mensen. Maar ik denk dat dat voor jongeren ook heel belangrijk is. Ze werden opnieuw geprikkeld, elke keer door een nieuw ander persoon.”
			Begeleider is persoonlijk betrokken bij jongere	“Ik merk wel, zij gaat ook wel echt voor die jongeren. Die wil ook wel echt dat ze een goed plekje in de maatschappij weer kunnen krijgen.”
			Communicatie tussen jongere en begeleiders van het traject	“En ook echt begeleiding die op het niveau kan komen van de jongeren, en in hun leefwereld mee kan komen.”
			Begeleiders proberen nazorg te bieden	“Nou, ik heb wel het idee dat [oprichter Back on Traxx] wel haar best doet om nazorg te bieden. Dus als het traject is afgelopen is het niet van: goh en nu ... he nu red je je maar. En dat ze wel blijft monitoren.”
			Ouderbetrokkenheid	“Wat [oprichter Back on Traxx] echt goed is ook echt wel de ouders ook een stukje zorg bieden. Dat bedoel ik meer. Dus de ouders echt helemaal meenemen in het proces, als de ouders in beeld zijn natuurlijk.”

		Werkvormen en trajectaanpak	Afwisselende en actieve trajectopbouw	"Ik denk dat ze een heel gevarieerd programma hebben neergezet, en dat is echt wel knap."
			Geen schoolsetting	"Wat me in alles opvalt is dat daar, en dat is wel heel leuk, het is geen onderwijs."
			De jongere uitdagen	"Ze gaan je grenzen verleggen, ze gaan kijken wat je wel kan en hoe groot je belastbaarheid is."
			Mogelijkheid om te spelen	"Wat ik echt heel tof vind aan dit traject is dat er een soort combinatie is van ... de mogelijkheid om te spelen. En dan heb ik het niet alleen over drama-spel bijvoorbeeld, maar ook over sport en spel."
			Aanbieden van eten	"Ik zeg altijd, free food werkt. Starten met een ontbijt of iets te eten aanbieden. Een gemeenschappelijke lunch, dat heeft dit traject ook."
		Groepsdynamiek en sfeer	Jongeren hebben steun aan elkaar in de groep	"(...) en dat ze ook heel veel steun aan elkaar hadden. Dus in die zin hebben ze van de <i>peer group</i> veel steun gehad."
			Warme en veilige groepsdynamiek	"Het is een hele warme plek. Mensen voelen zich daar enorm gezien, ze voelen zich enorm welkom."

			Ervaren impact eindbijeenkomsten	“En wat ik daar heel mooi aan vind is dat bijvoorbeeld op de laatste avond, die gezamenlijke avond, dat je eigenlijk alleen maar hele trotse mensen ziet.”
			Jongeren komen tot rust	“Als ik kijk naar vorig jaar, het jaar daarvoor is het eigenlijk ook wat hetzelfde zo gegaan hoor, dan zie ik een soort rust bij ze. Een soort baken van: hè, ik kan daar terecht met mijn problemen.”
Hoofdvraag	Knelpunten	Procesmatige knelpunten	Beperkte tussentijdse communicatie en verslaglegging	De professional beschrijft tussentijds weinig op de hoogte te zijn geweest van het proces van de jongere door beperkte communicatie en verslaglegging.
			Initiatief evaluaties moest vanuit de verwijzer komen	“Maar bij de eindevaluatie, daar is de verwijzer altijd sowieso bij. En dat gebeurde soms wel en soms niet. Maar wij moesten er achteraan. Wij moesten steeds zeggen: wanneer is de tussenevaluatie en wanneer is de eindevaluatie?”
			Gebrekkige afstemming en betrokkenheid verwijzers	De professional vertelt zich weinig betrokken te hebben gevoeld en/of weinig inspraak te hebben gehad in het proces van de jongere.

			Onduidelijkheid over plan na het traject	De professional omschrijft afspraken over vervolgstappen na het traject te missen.
			Er wordt geen (professionele) nazorg gegeven	De professional beschrijft dat er geen nazorg gegeven wordt (wat soms wel beloofd wordt).
		Professionalisering en organisatie	Gebrek aan professionaliteit en structuur in uitvoering	De professional beschrijft professionaliteit vanuit de begeleiding te missen en/of professionaliteit in de structuur van het traject te missen.
			Gebrek aan financiële transparantie en toegankelijkheid	De professional geeft aan dat er sprake is van een gebrek aan financiële transparantie en toegankelijkheid binnen het traject, bijvoorbeeld doordat ouders moeten betalen voor de ouderavonden of doordat onduidelijkheid bestaat over de besteding van gelden.
			Onduidelijkheid financiering	De professional omschrijft dat er onduidelijkheid bestaat over de financiële constructie en de verwijzingsprocedure van het traject, waardoor het soms onduidelijk is hoe een jongere kan worden aangemeld.

		Structurele of contextuele knelpunten	Structurele beperkingen in duur, locatie en aansluiting	De professional omschrijft een structurele beperking te hebben ervaren; bijvoorbeeld over de korte duur van het traject, de lastig te bereiken trajectlocatie of de ontbrekende aansluiting met school.
			Informatie over persoonlijkheid van de jongere wordt te zwaar beschreven in de verslagen	“Wat ik wel eens zie is dat studenten dan een aantal verslagen meekrijgen. En als ik die lees dan denk ik, nou, ik heb daar al moeite mee om die beschrijving te lezen, van wat ik jouw persoonlijkheid. En er is nog geen vertaalslag gemaakt naar die leeftijdsgroep, naar dat niveau.”
			Kritisch over hoe het traject het succes meet	“En dan denk ik, dan kan je misschien wel het vinkje zetten van ‘hij is weer ingeschreven’. Maar goed, uiteindelijk is hij nog niet een dag daar geweest, nog niet een uur geweest voor een kennismakingsgesprek, want dat was gewoon helemaal niet haalbaar.”
Deelvraag 2	Ervaren effect op jongeren	Persoonlijke ontwikkeling en welzijn	Versterking van zelfinzicht en zelfvertrouwen	“En de jongeren die daar zijn geweest, die hebben ook echt wat gehad aan de informatie die ze daar krijgen en de ervaringen die ze opdoen als het gaat over: wat zoek ik, wie ben ik en wat wil ik.”

			De jongere heeft angsten overwonnen	“En daardoor zie je wel van: oh ik kan dus eigenlijk meer dan dat ik eigenlijk wist, ik dacht dat ik niet naar binnen kon, ik vond het altijd spannend dus ging ik het uit de weg. En nu ging ze het niet uit de weg en ging ze het aan. Ze is zo gegroeid, en nu zelf ook het weer aandurven om weer naar school te gaan.”
			Geleerd om over je gevoel te praten	“Als in, hij wilde niks. Toen dus naar dit traject gegaan en zij hebben daar wel een opening gevonden dat hij over z’n gevoel ging praten. Dus uiteindelijk zaten er heel veel dingen heel diep, waar niet iedereen een ingangetje in had. Dus dat zijn, denk ik, hele grote veranderingen eigenlijk. Soms lijkt het heel klein, maar dat is natuurlijk heel groot.”
			Feedback jongeren over ervaren impact onbetrouwbaar	“Als ik ga kijken naar wat studenten teruggeven, is dat heel erg wisselend. En ik weet ook niet of het heel betrouwbaar is, omdat het ook te maken heeft met de persoonlijke contacten die studenten hebben gemaakt. Dus die zijn som ook heel erg loyaal naar [oprichter Back on Traxx].”

		Sociale relaties en communicatie	Verbeterde sociale en communicatieve vaardigheden	“Wat ik eerder bij hem zou zien is dat hij eigenlijk direct weer de clown is en zich heel erg profileert. En wat ik daar nu van terug hoor is dat hij dat eigenlijk helemaal niet meer doet. Dus dat hij zijn zachte kant daarin wat meer laat zien. Ik denk dat dat wel echt de verdienste is van het hele traject dat hij heeft gevolgd.”
			Vrienden voor het leven gemaakt in de groep	“De jongeren die daar zijn geweest, zijn allemaal positief daarover. Bij dit traject kom je echt in een warm bad. Je hebt echt het idee dat je vrienden voor het leven hebt. Want je hebt zoveel gedeeld met elkaar.”
			Jongere wordt beter begrepen door ouders	“Ik heb van dit meisje wel begrepen dat ze wel meer begrip heeft ervaren van ouders over nou: hoe zij met haar omgaan en hoe ze naar haar kijken. Ja dus dat is wel heel positief ja.”
		Toekomstoriëntatie en stappen na het traject	Terug naar school	De professional omschrijft dat de verwezen jongere na afloop van het traject is teruggekeerd naar het onderwijs.
			Niet terug naar school	De professional omschrijft dat de verwezen jongere na afloop van het traject niet is teruggekeerd naar het onderwijs.

			Oriëntatie op vervolgonderwijs	“Die jongen is er daar achter gekomen dat hij eigenlijk heel goed functioneert, niet in het reguliere onderwijs, maar in een soort van BBL-setting. Dat dat beter bij hem past.”
			Openstaan voor verdere zorg	“Ik denk dat de grootste verandering was dat ze ook openstond voor specialistische zorg. Dat is denk ik een hele mooie, want dat was eerst echt gewoon een no-go.”
			Negatieve of beperkte ervaren effecten na afloop	“Een ander meisje wat ik heb gestuurd, die was best wel heftig toen we haar gingen aanbieden. En die kreeg ik eigenlijk ook wel nog heftiger weer terug.”
Hoofdvraag	Verbeterpunten	Verbeteringen in samenwerking	Meer binding en duidelijke afspraken tussen verwijzer en traject	“Nee, het enige wat ik al zei als aandachtspunt is misschien iets meer contact tussentijds in het traject en iets van aanwezigheid, overzicht of hoe je dat ook wil inrichten. Dat je gewoon iets meer, nog meer binding hebt met de verwijzers.”

			Tussentijds verslag moet meerwaarde hebben	“Maar ik weet dat degene die verwees vanuit het onderwijs toen ook zei van: ja het is een mooi verslag, maar eigenlijk is het ok aal een beetje wat ik zelf ook al wel had geconstateerd. Dus ik denk dat het belangrijk is dat ze goed kijken met de mensen van het onderwijs wat zij dan aanvullend bieden en wat er al bekend is over iemand. En dat het wel echt een aanvulling is op wat er al ligt of zo. Dat is wel ja, dat lijkt mij ook goed voor de kwaliteit van het traject, het is best wel een duur traject zeg maar.”
		Verbeteringen in organisatie en uitvoering	Betere organisatie en financiële structuur	De professional geeft aan een betere organisatie en/of financiële structuur te willen zien in het traject, zodat het duidelijk is wanneer een jongere verwezen kan worden en worden en hoe het traject wordt vormgegeven.
			Professionalisering van de begeleiding en ondersteuning	De professional geeft aan meer professionaliteit te willen zien in de begeleiding en de gebruikte instrumenten.

			Altijd met twee begeleiders op de groep	“Ik weet dat bij andere trajecten, hebben ze meestal twee coaches. En verdelen ze de jongeren ook dat je een vaste coach per dag hebt zeg maar. (...) Dat je dat altijd met z’n tweeën doet. Voor de veiligheid zou ik dat sowieso doen: met z’n tweeën werken, nooit alleen op de groep. Dan heb je nooit back-up.”
		Verbeteringen voor de doelgroep	Jongeren helpen om naar de locatie te kunnen komen	“En om ze weer in beweging te krijgen, moet je ze een handreiking doen. Dus eigenlijk moet je ze ophalen, of iemand hebben. Er is één project, die heeft een chauffeur in dienst.”
			Meer duidelijkheid over nazorg	“Ja ik denk dat je daar dan hele concrete nieuwe afspraken met elkaar over moet maken. En dat het dan een onderdeel moet zijn van het einde van het traject. En als daar dan eens stuk betrokkenheid blijft, ik denk dat het belangrijk is om daar goede afspraken over te maken.”
Algemeen	Moeilijkheden samenwerking in hulpverlening/ onderwijs		Moeilijke samenwerking tussen verschillende professionals, niet specifiek gerelateerd aan dit traject	De samenwerking tussen verschillende soorten professionals verloopt in het algemeen moeizaam.